

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III ÉVFOLYAM 20. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 MÁJUS 15.
5707 SZIVAN 3.

„Meghaltak, hogyan élhessünk”

Irta: SÓS ENDRE

I.
A volt politikai foglyok prágai kongresszusán leplezték 200.000 meggyilkolt politikai fogoly emléktábláját. Az emléktáblán ez a rövid felírás olvasható:
„MEGHALTAK, HOGYAN ÉLHESSÜNK.”

II.
Ugyanez a felírás szerepelhetne a 6 millió elpusztított zsidó emléktábláján is.
Nincs komoly következménye és nincs mély tanulsága mindannak, ami a vértanúkkal és áldozatokkal történt, ha Európa különböző országainak szocialistái, kommunistái, szabadgondolkodói és zsidói nem azért haltak volna meg, hogy „akik megmaradtunk, élhessünk”.

III.
Két éve annak, hogy Keitel tábornagy egy francia város iskolaépületében aláírta a Harmadik Birodalom, a hitleri Németország feltétel nélküli kapitulációját. A Vörös Hadsereg, az amerikai és angol haderő végzett a gonoszság fegyveres hatalmaival.
De a gonoszság lélekragzó hatalmai még nem semmisültek meg mindentől. A fegyvereket könnyebb tönkretenni, mint közömbösíteni, sőt ellenkező hatásúvá tenni a lelkekben ható mérgeket.
Két évvel a hitleri Német-

ország és európai csatlósai megsemmisítése után még mindig él a fasiszta eszmévilág bizonyos rétegekben, amelyek nem akarnak meghajolni a tények ereje előtt sem...

Megvalljuk: nem egészen így gondoltuk!

IV.
Nem gondoltuk volna két esztendő előtt, hogy a reakció maradék erői ilyen hamar felüszköljék a fejüket a világ különböző pontjain.
Nem gondoltunk volna két esztendő előtt sok-sok olyanra, ami azóta bekövetkezett! (Bár tudtuk, hogy a fasiszta hűbélből nem lehet márhólnapra demokratákat csinálni. De nem tudtuk, hogy ezek a fasiszták — mivel keztyűs kézzel bánnak velük — visszaanyerik hangjukat.)

V.
A börtönökben, internálótáborokban, büntető-százekben, halálgyárakban senyvedő szocialisták, kommunisták, szabadgondolkodók és zsidók arról álmodoztak, hogy a szenvedések stációinak végén egy olyan világ következik, amelyben minden dolgozónak zavartalan és félelemmentes élete lesz, amelyben — mivel a fasiszta és az antiszemita — elnémul minden fasiszta és antiszemita.

VI.

„Meghaltak, hogyan élhessünk”: hirdeti a meggyilkolt politikai foglyok prágai emléktáblája.

De mi csak egy éhletünk zavartalanul és félelemmentesen, ha valóban új világ lesz a régi helyén: olyan új világ, amelyben az osztály nélküli társadalom kialakulása eltünteti az antiszemitizmus maradványait.

VII.

A 6 millió meggyilkolt zsidó emléke kötelez bennünket arra,

hogy a demokrácia világának előharcosai legyünk.

Azok, akik meghaltak, nem azért haltak meg, hogy megmaradjanak azok az alapok, melyeken neofasizmust és neoantiszemitizmust lehet szervezni.

Azok, akik vértanúk és áldozatok voltak, egy új világért pusztultak el! Azért a világért, amelyben megmaradt testvéreik, rokonaik és barátaik, valamint azok utódai mindörökké megmenekülnek a Mult megisméllődésétől!

Buchinger Manó

nemzetgyűlési képviselő palesztinai utjáról és tapasztalatairól

A napokban érkezett vissza az Interparlamentáris Unió kairói üléséről Buchinger Manó, a Szociáldemokrata Párt parlamenti frakciójának régi érdemes tagja, aki az ülés befejezése után rövid látogatást tett Palesztinában. Az egész világ zsidóságának aggodó figyelmébe kíséri ma a Palesztinában lejátszódó eseményeket, ahol jogos zsidó követelések ütköznek össze az angol imperialista politika érdekeivel. Mindenképpen figyelemreméltó tehát olyanvalakinek a benyomásairól számot adni, aki a helyszínen személyesen győződhetett meg a helyzet alakulásáról. Még fokozottabb érdeklődésre tarthat igényt ez a beszámoló, akkor, ha az illető egyúttal szociáldemokrata politikus is. Epen ezért kértük meg Buchinger Manót, hogy Palesztinában szerzett tapasztalatairól egy rövid interjú keretében nyilatkozzék.

Mindenekelőtt aziránt érdeklődünk, hogy volt-e az Interparlamentáris Unió kairói ülésének zsidó vonatkozása

témája. Buchinger Manó erre a kérdésre a következőket válaszolta:

— Egy egészen jelentéktelen epizódtól eltekintve zsidó vonatkozású ügy nem merült fel. Az említett epizód úgy játszódott le, hogy az ülés egyik arab kiküldötje felvetette a palesztinai kérdést és cionistaellenes kijelentéseket kezdett hangoztatni, de a kongresszus leintette s ezzel a zsidókérdés le is került az ülés programjáról.

— Hogy került sor képviselő ur palesztinai utazására — tettük fel a következő kérdést.

— Már utközben Zürichben alkalmam nyílt szocialista és cionista vezetőkkel a zsidó kivándorlási lehetőségekről beszélgetni. Kairóban ismét összejöttem zsidó vezetőférfiakkal s ők könynyitelték meg odautazásom lehetőségét. Április 16-án érkeztem meg Lidda repülőtérre. Itt értesültem, hogy

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Palesztinában ostromállapot van s a zsidólakta részek el vannak vágva a külvilágtól. A repülőtéren határozatlan közölték velünk, hogy a zsidó negyedek látogatásától tartózkodjunk. Másnap tudtuk meg, hogy megérkezünk előtti estén végezték ki a szerencsétlen sorsú Dov Grünert és társait. Szavakkal szinte el sem tudom mondani, milyen lehangoló benyomást tett rám a zsidó városrész képe. Az utcák redőnyei lehúzva, a házak ablakai lefüggönyözve. Az utcákon katonai őrzések cirkáltak. A híres King Dávid szálloda, illetve az, ami a King Dávid szállodából az ismeretes robbantás után megmaradt, lezárva. Mondom, nagyon lehangoló látvány volt ez a néma város.

— Mi a véleménye képviselő úrnak a palesztinai zsidó törekvések sikeréről?

— A cionista mozgalmat a szimpatizáns szemével nézem. Megérttem, hogy az európai zsidóság honfoglalásért akar harcolni, ahol végre nyugodtan élhet a maga felelmentes életét. Ismerem a cionista mozgalmat történetét is. Azt is jól tudom, hogy Anglia huszonöt esztendővel ezelőtt lekötötte magát a Zsidó Otthon megvalósításának gondolatára mellett. Targyilagosan nézve azonban a dolgokat, nagy idegenkedéssel látom az erőszakos eszközök alkalmazását. Először is nem tartom a dolgoknak ezt a módját szerencsés megoldásnak, másodszor, mint szocialista feltétlenül hiszem, hogy a Labour Party kormányának talán megoldást a zsidó kívánságok teljesítésére. A dolgok logikáját is kénytelen vagyok tagadásba venni, mert egy ilyen események kisché — itt a terrorselekmények — elkövetőire célzok — nem veheti fel siker reményével a barcot egy hatalmas világhírodalommal. A helyzetnek ilyenképpen való alakulása nagy szomorúsággal tölt el, mert igen sok zsidó munkást ismerlek, aki jó szocialista, de egyben ragaszkodik zsidósághoz is. Nagyon szeretném, ha ezek a tragikus események megszűnének és a sokat szenvedett európai zsidóság számára megnyílna a lehetőség megvalósítani nagy célkitűzését: a Zsidó Otthon megteremtését Palesztina területén.

KECSKEMÉTI GYÖRGY.

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt választási előkészületei

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt május 12-én gyűlést tartott, melyen Stöckler Lajos, a Zsidó Egység Demokratikus Hitközségi Párt listavezetője elnökölt.

Megnyitójában üdvözölte a megjelent körzeti vezetőket, s hangsúlyozta, hogy a választási előkészületek és az ezzel kapcsolatos munkák megtörténtek és örömmel veszi tudomásul, hogy a körzetek kivétel nélkül mindentől egyetemesen, szervezeten és fegyelemmel állnak a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt mellett. Kifejtette és hangsúlyozta: nem adja fel a reményt, hogy sikerül megteremtene a béket. Ha azonban ez sajnálatos módon nem sikerülne, akkor is mindent el kell követni, hogy a választás igazolmányos legyen.

Dr. Pásztor József felszólalásában kiemelte, hogy a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt legelső sorban a zsidó egység megteremtésén fáradozik és a zsidó egység demokratikus hitközségi pártja az egyetemes zsidóság érdekeit tartja szem előtt. A körzetekben folynak a választásokkal kapcsolatos szervezési munkálatok. Ismertetette a további teendőket, megköszönte a körzeti vezetőknek odaadott, lelkiismeretes, önzetlen munkáját, amelyet az irányban végeznek, hogy a választás demokratikus formában történjen meg.

A körzetek vezetői felszólalásukban biztosították a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt vezetését, hogy továbbra is teljes odaadással fogadják támogatni a Párt programját, mert ebben látják a zsidóság egyetemes érdekeit teljes mértékben biztosítva.

★

A „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt VI. ker. szervezetének vezetősége május 12-én, hétfőn délután imponáló számú közönyvőt jelenítésben ismertetve a Párt programját. Pollák Lajos részletesen rámutatott arra, milyen körülmények késztették a pesti zsidóság hatalmas tömegét arra, hogy ezt a pártot megalakítsák az egyetemes zsidóság és a demokrácia jegyében.

Szigeti Jenő kiadó művészi előadása után dr. Pásztor József emlékeztette a megjelenteket az elmúlt súlyos időkre, amelyek talán soha sem következtek volna be, vagy legalább is nem jártak volna olyan súlyos következményekkel, ha a zsidóság egysége meg lett volna. Ha a legjobbakat reméljük is, nagyon fájdalmas okokból felelősséggel kell készülnünk — az önvédelemre, és ezért szükség van a zsidóság egyesítésére.

— Reméljük — mondotta, — hogy kiküszöbölhetők lesznek mielőbb a jelentéktelen ellentétek, mert elvi kérdések nem választanak el bennünket a másik komoly választási párttól. Fájdalmas, szomorú és végzetes volna az, ha nem sikerülne mégis összekovácsolni a magyarországi zsidóságot. A legfőbb erkölcsi szempontok vezetik a „Zsidó Egység” Demokratikus Hitközségi Párt vezetését, de az erkölcsi szempontok nemcsak a jövőre nézve jelentenek kötelezettséget, de a múlt tényeit vizsgálva is. A magyarországi zsidóság és ezen

belül különösen a budapesti zsidóság soha nem felejtetheti el, hogy a legnehezebb időkben csak egynéhány férfi maradt, aki szabadságának és életének kockáztatásával kiállt a zsidóság védelmére, és így tudta biztosítani, hogy a gettóba zárt zsidóság ne legyen gonosz nyilasok martaéka. És mikor következett a felszabadulás órája, akkor sem hagyták el ezek a férfiak a zsidóságot, hanem továbbra is igyekeztek biztosítani a pesti zsidóság létét, kellő határozottsággal, eréllyel és zsidó öntudattal. A választásnak kell eldöntenie, kire bízzák sorsukat a Pesti Izr. Hitközség tagjai, és meggyőződésünk, hogy azoknak a férfiaknak háta mögé sorakoznak, akik eddigi ténykedéseikkel kiérdemelték a legteljesebb bizalmat.

Az osztrák szociáldemokrata párt éles küzdelmet indít az antiszemitizmus ellen

A bécsi Der Neue Weg hasábjain Bruno Marek városi tanácsos cikket írt A zsidók és az osztrák szocialista párt címmel. A cikk leszögezi, hogy a zsidók jogainak helyreállítása és a zsidók elrabolt holmijainak visszaadása terén az osztrák szocialisták nem tekintenek sem jobbra, sem balra, nem érdekli őket semmiféle népszerűségi szempont, hanem egyes-egyedül az igazság szempontja, amelyet szocialista meggyőződésük hevit.

„Az a feladatunk és célunk — írja Bruno Marek —,

hogy a visszatért zsidók visszakapják üzleteiket és lakásaikat, hogy folytathassák foglalkozásukat. Gyűlölet és bosszu nélkül helyreállítjuk a jogállapotot. A vérszennyes náci-rezsim közvetlen és közvetett profitörrel kénytelenek lesznek az elrabolt üzemeiket és házaikat, az elrabolt gyáraikat és lakásokat, irodákat a törvényes tulajdonosoknak visszaadni.”

A cikk végül bejelenti, hogy az osztrák szocialisták éles küzdelmet indítanak az antiszemitizmus ellen.

Az antiszemitizmus kérdése az angol alsóházban

A Jewish Chronicle írja, hogy több alsóházi tag kérdést intézett az utolsó hetekben a kormányhoz a fokozódó antiszemitizmus tárgyában. Ez az angol antiszemita „hullám” természetes kapcsolatban áll a palesztinai eseményekkel. Egyes fegyveres zsidó csoportok akciói antiszemitizmust váltottak ki nemcsak a Palesztinában állomásozó angol katonákból, hanem azok Angliában élő hozzátartozóiból is.

George Oliver, a belügyminisztérium államtitkára kijelentette:

— Az antiszemitizmus terjedésével kapcsolatosan semmiféle különleges rendszabály nem szükséges, mivel a kormány kellő eszközökkel

rendelkezik minden esélyes rendbontás megakadályozására.

Sir Hartley Shawcross a kormány nevében közölte, hogy szabályszerű eljárás indult az Unity Publishing Company nyomdájában készült és husvét hetében terjesztett antiszemita röpiratok készítői ellen.

Ez a nyomda tudatálvára Mosley-nak, a kis angol fasizta csoport vezérének tulajdonában van. Mosley kénytelen volt külön nyomdát vásárolni, mert az angol nyomdászok szakszervezetének tagjai kimondták, hogy egyetlen nyomdában sem állítják elő a Mosley csoport kiadványait.

A Zsidó Világkongresszus Prágában megtartott európai konferenciája nagyfontosságú ügyeket tárgyal

Rendkívüli érdeklődéssel fordul az egész világ az UNO előtt most folyó tárgyalások felé, amelyek folyamán lassan formálódik ki Palesztina és vele nyilván az egész zsidóság jövő helyzete. A kérdés olyan hallatlan horderejű, hogy szinte hátérbe szorul mellette ezidőszakra a zsidóság minden más problémája. Pedig a „háttérbe szoruló problémák” sem kis jelentőségűek és megfelelő megoldásuk ugyancsak nagy befolyással lehet az egész zsidóság, de elsősorban a galuti zsidóság életére.

Ezek a problémák a világ különböző országaiban élő szétzilált zsidóság életproblémái, azaz nyugodt, biztonságos, felelősen élési feltételek és az egyes népek körében elfoglalt jogi, társadalmi, gazdasági helyzetének ügye. Ezekben a kérdésekben a szélszórásban levő zsidóságot a Zsidó Világkongresszus képviseli az összes országok kormányainál és a nemzetközi tényezők előtt.

A Zsidó Világkongresszus ez év április 23-ától kezdődően ugyanevett Európai Konferenciát tartott Prágában. E konferencián résztvettek a Világkongresszus jóformán minden európai szekciójának képviselői. A konferencia tagjai a különböző országokból a legkülönbözőbb vallási, társadalmi és politikai nézeteket képviselő személyekből adódtak. Ott voltak közöttük a konzervatív orthodoxia és a Misrahi képviselői, a hazájuk parlamentjének különböző pártokból elhelyezkedett tagjai, hitközségi elnökök, cinolisták és asszimilánsok, egyenruhás tábori lelkészek, egyetemi professzorok és mások.

A többtagú angol delegációt Silverman, az angol képviselőház egy tagja vezette, ehhez tartozott dr. Barou, közgazdász és statisztikus, a Fabian Society tagja, Easterman, az ismert angol politikai újságíró és mások. Képviseltette magát a konferencián a finn, svéd és dán szekció is, utóbbit dr. Rafael Edelman, a dán királyi könyvtár igazgatója, az ottani szekció vezetője, Belgium és Hollandia zsidóságát egy-egy agilis hölgy képviselte; francia részről is többen jelentek meg, ketten közülük a francia parlament kommunista tagjai. Képviseltette magát Bulgária és Jugoszlávia is, ezenkívül a svájci és osztrák zsidóság is, de megjelentek Lengyelország megbízottai is, sőt a németországi és ausztriai táborokban élő menekült zsidóság is elküldte megbízottait és pedig külön-külön az egyes zónák menekülteit. Magyarország dr. Geyr Albert, a szekció ügyvezető elnöke és

az egyik ügyvezetési tag, dr. Ungár Béla képviselte.

A tárgyalások anyaga felölelte mindazon problémákat, amelyek ma a galutiban levő zsidóságot foglalkoztatják. Az ügyvezetési jogi és politikai bizottság Silvermann elnökele alatt beható megbeszélés tárgyává tette a zsidóság jelen helyzetét a világ legkülönbözőbb államaitban és megvizsgálta, mely intézkedések volna szükségesek az elmaradt évtizedek sötét propagandája által az egyes országokban még visszamaradt megkülönböztető rendelkezések, a még meglévő zsidóellenes intézkedések és társadalmi nyomás megszüntetésére. Külön tárgyaltak a rehabilitációs és restitúciós problémákat, figyelembe véve az összes így szempontból számításba jövő országokat. E tárgyalásokat részben dr. Barou, részben a jelenleg Angliában élő kitűnő német jogtudós, dr. Biensfeld vezette. Hosszú és alapos vita foglalkozott a németországi táborokban lévő menekült zsidók helyzetével. A vita eredményeképpen a konferencia ünnepélyes rezolúcióval fordult az UNO-hoz e szemelyek Palesztinába való azonnali bebozósítása érdekében.

A kulturális vitát dr. Geyr Albert vezette. Tárnya a zsidóság kulturális újjáépítése, szellemi megerősödése és a zsidó kulturális kapcsolatok nemzetközi felvétel volt. E vita kapcsán jelentette be többek közt a dán delegátus, hogy a dán királyi kormány Stockholmban létesítendő külön könyvtárban kívánja összegyűjteni az üldözés és égetés, az intézkedések megsemmisítés után az egész világon még megmaradt zsidó könyvtári anyagot. A könyvtár fenntartásáról a dán kormány maga fog gondoskodni. Megbeszéltek más kulturális problémákat is, így az egyes országokban azok nyelvén kiadásra kerülő zsidó kulturális folyóiratok kérdését a zsidó művészek foglalkoztatásának és hazájukon kívüli megismeretetésének kérdését iskolai és nevelésügyeket stb.

A konferencián a legkülön-

bözőbb indítványok és előterjesztések kerültek megvitatás alá, így például a volt elleneség közöttükön károsult zsidók jogainak és igényeinek védelme a bétheszerződés rendelkezései alapján, a keresztényekkel való szoros együttműködés kérdése az antiszemitizmus elleni küzdelemben. A hosszú és beható tárgyalások eredményeképpen a konferenciát számos határozat hozott, amelyeket a Zsidó Világkongresszus központja elő terjeszt. Többek közt javasolja, hogy a Zsidó Világkongresszus még ez év folyamán, lehetőleg augusztusban rendezze meg a második világkonferenciát, — az első 1945-ben volt Atlantic City-ben — amelyen most már nemcsak az európai, hanem a világ összes részéről kiküldött delegátusok találkozzanak.

Prága városa igen ünnepélyesen fogadta a konferencia résztvevőit és tiszteletükre a főpolgármester esélyt adott. De külön fogadás is volt a város háza dísztermében. A küldöttség tiszteletgel Benes államelnök és Masaryk külügyminiszter előtt. Benes nagyjelentőségű nyilatkozata, amelyet a Világkongresszus küldöttsége előtt tett, azóta az egész világsajtót bejárta. A cseh- és szlovák külügyminiszter is egy-egy magasrangú tisztviselője jól megszervezett autóbussz-kirándulás kapcsán bemutatta a konferencia résztvevőinek Terezint (Theresienstadt), a gettó-várost, Lidice községet, illetve annak pusztá helyét, hiszen ezt a községet a németek teljesen felégették és férfiakosságát egy szállítás kiirtották.

A második világháború megszűnése után első alkalommal a baseli konferencia hozta össze a világ zsidóságát Európában. A prágai konferencia természetesen meg sem közelítette annak arányait, fontosságát azonban igen nagy volt, nemcsak a jelentős anyag miatt, amelyet beható tárgyalás alapján feldolgozott, hanem azért is, mert erősítette az egyes államok zsidósága közötti kapcsolatokat,

lehetővé tette a közvetlen tájékozódást az egyes országokban élő zsidóság helyzetére és körülményeire vonatkozóan, újból felelesztett régi kulturális köteleket és megvitatte alapjait a nemzetközi zsidó együttműködésnek, minden oly kérdésben, ahol az együttműködés az egyetemes módja a zsidókérdések megfelelő megoldásának.

(—a—)

A Gestapo-fogházviselteik emléktáblájának felállításáról

A pesti hírlapok híradásai Gyorskecskés-utcai oldalán vasárnap ünnepélyes keretek között leplezték le azt az emléktáblát, amelyet a Gestapo-fogházviselteik köré helyeztek el az épületen. A politikai foglyok mellett első sorban és túlszámolt számban a zsidóságuk miatt üldözöttek születtek a német megszállás idején ebben a Gestapo-fogházban. Sokan közülük innen haláltáborokba jutottak és nem kerültek többé vissza. Az emléktáblát ünnepesen, amelyen Nagy Ferenc miniszterelnök, aki szintén Gestapo-fogoly volt, hatalmas emlékbeszédet mondott, a zsidóság képviselői is megjelentek. A Pesti Izraelita Hitközség előjáróságának képviselőiében Domonkos Miksa ügyvezető, a Pesti Rabbiság részéről dr. Katona József rabbi jelent meg. Az emléktáblát leleplezése után megkoszorúzták.

Külföldi adományok szétosztása

A The United Hungarian Jews of America, Inc. New-York, felkérte a hitközség központi szociális bizottságát a Pesti Izraelita Hitközség rabbiságát, hogy az általa kijelölt 50 anyának eszevesztettségét osszon szét, amelyeket a nagylelkű amerikai adományozók az arra ráutalt és szükségelt szünetelt anyák felsegítésére küldött.

A kiosztás május 12-én történt meg a bizottság raktárában, a rabbi és a bizottság tagjainak ellenőrzése mellett.

Az érkezett értékes holmikat nagy örömet váltottak ki a megajándékozottakból, akik ezután is kifejezik hálájukat és köszönelüket az amerikai segítőbizottságnak.

A kopenhágai főrabbi halála

A zürichi Israelitische Wochenblatt írja, hogy dr. M. Friediger, a kopenhágai hitközség főrabbi, meghalt. Dr. Friediger nevét egész Dániában ismertté tette egy könyv, amely az utolsó idők legnagyobb daniai könyvsikere volt. Ez a könyv, amelynek címe egyetlen szóból áll: Theresienstadt, azokat az élményeket öntötte irodalmi formába, amelyeket a főrabbi Theresienstadti deportált-sága idején szerzett.

ANGOLNYELVÜ

könyvajdonságokat is azonnal olvashat

Dr. LANGER NORBERT

ÖTNYELVÜ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBAN

Előfizetési díj

csak

HETI 2 FORINT!

Beiratkozás bármikor! Naponta cserélhet!

ANDRÁSZY-UT 58

A Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetségének zászlóbontó nagygyűlése

A Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége május 10-én, a Nemzeti Színházban díszelőadást rendezett, melyen Horváth Ferenc mondotta el Pór Dezsőnek a Szövetség alelnökének az ünnepi alkalomra írt lendületes prólogját mely után „Shakespeare Vízkereszt vagy amit akartok” című vígjátékát került színpadra a sajtóban már méltatott kiemelkedő előadásban.

Május 11-én, vasárnap reggel került sor az izraelita hitfelekezet gyászistentiszteletére a Hősök templomában. A honvédelmi miniszteri dr. Schulthies Emil vezérőrnagy képviselte. Az istentisztelet egyházi részét Ábrahámson Manó főkéntor végezte, majd dr. Kutona József pesti rabbi mondotta el fájdalmas érzéseitől áthatott gyászbeszédét.

A Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetségének zászlóbontó nagygyűlése a Városi Színház zsúfolt nézőtérén előtti folyt le. A társadalom minden rétegének képviselői eljöttek, hogy hitet tegyenek az antifasiszta gondolat mellett. A nézők sorában helyett foglaltak Röder Jenő vezérőrnagy a honvédelmi miniszter képviselője, Stöckler Lajos, a Pesti Izr. Hitközség elnöke, Farkas Mihály, az MKP főtitkárhelyettese, a külföldi delegáltak, a demokratikus pártok és a vidéki Musz. szervezetek kiküldöttei.

Simor Dezső a Szövetség elnöke köszöntötte a megjelenőket. A hála szavaival emlékezett meg a Felszabadító Vörös Hadseregről. A gyűlés közönsége helyéről felállva viharos tapsal tüntetett. Ezután felszólítására a megjelenőket egyperces néma csenddel áldoztak a mártírbajtársak emlékének. Beszéde során rámutatott arra, hogy bár két éve letűnt a fasiszta uralom, még mindig nem sikerült a fasizmus maradványait kiirtani. A már egészen nyilvánvaló elleni reakció elleni összefogásra hívta a demokratikusan gondolkozó antifasiszta tömegeket.

Dr. Benedek László főtitkár vázolta ezután a Szövetség célkitűzéseit. A reakció elleni hadjáratban segítőiként hívott mindenkit, aki azt akarja, hogy a népi demokrácia megerősödjék. A hároméves terv sikerén múlik ennek a népi demokráciának a léte. Eppen ezért áll a Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége minden erejével a demokráciát építő pártok mellett.

Dr. Beér János rámutatott arra, hogy sokan voltak az üldözöttek között olyanok, akik valamilyen érdekből vagy

talán csak nemtörődomségből az élmúlt rezsim mellé álltak s ezzel akaratlanul is erősítették a reakciót. Ennek most meg kell szűnnie, erre kötelez a mártírok ártatlanul kiontott vére.

Dr. Dániel Miklós hangsúlyozta, hogy az új népi demokrácia igyekezzék jóvátenni az üldözöttek ellen elkövetett bűnöket, de még mindig vannak fájó sebek. Ilyeneknek minősítette a földhírtelrendezés körül tapasztalható visszaéléseket. Az igazságot eljárás is revizóra szorul. A közigazgatás át van itatva reakciós elemekkel. Az antiszemitizmus nagyobb, mint valaha. E jelenségek ellen egységes fellépésre van szükség.

Fleischmanné, Tamás Teréz követelte, hogy a hadigondozottak nyomorúságos helyzetén sürgősen javítsanak és hogy a deportációban elhunytak hozzátartozói is hadigondozottaknak minősültsenek.

Pognár József a Független Kisgazdapárt nevében szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy a demokratikus pártok célkitűzései azonosak. A fasizmus ellen össze kell fogni a demokratikus erőket, hogy a szabadság és egyenlőség ne pusztán jel-szavak maradjanak.

Négyrády Sándor államtitkár, a Partizán Szövetség elnöke a Magyar Kommunista Párt képviselőtársaságában kijelentette, hogy a dolgozókat nem elégíti ki a tisztogatás ötlete. A MKP mindent elkövet, hogy a fasiszta világ soha többé vissza ne térhessen. A Szövetségnek, melyek tagjai nagy számmal az üldözött zsidótagból kerültek ki, külön missziót tulajdonít. Az érthető elkövetés kivándorlásra gondoló dolgozó zsidókba bizalmat kell önteni a demokrácia iránt és bele kell illeszteni őket a magyar demokrácia testébe.

Dr. Szalai Sándor egyetemi tanár a Szociáldemokrata Párt képviselője rámutatott arra a körülményre, hogy a kiállott szenvedések után sokan azt vallják, hogy most konzolidálódni kell. Ez pedig megállást jelent s időt ad a reakciónak. Csak az állandó harc biztosíthatja a demokráciát.

Dr. Vészi Mátyás a Polgári Demokrata Párt szervezőségi főtitkára arra figyelmeztetett, hogy élet-halál-harcról van szó. Vagy győz a demokrácia eszméje vagy újra pusztulás jön. Schächter Imre a munkaszolgálatos ifjúság nevében tett fogadalmat az antifasiszta célkitűzések mellett.

Pór Dezső a Szövetség alelnöke kifejtette, hogy a mártír százezrek házába hallak meg, ha az életbenmaradtak nem

tanulták meg, hogy csak egyetlen utjuk van: a munkás, paraszi, értelmiségi összefogás útja, melynek végén a megvalósult népi demokrácia vár.

Dr. Benedek László főtitkár olvasta fel ezután a határozati javaslatokat, melyeknek elfogadása után a gyűlés a Szózat hangjaival véget ért.

Délután 14 órakor tartotta a Szövetség küldött-gyűlését a

Forum-klubban, ahol a vidéki küldöttek jelenlétében megállapították a Szövetség 6 hónapos munkatervét és elhatározták az antifasiszta mozgalom legszelebb körü szervezésének megindítását.

A küldöttgyűlés a nemzetközi antifasiszta szervekkel való együttműködésre nagy súlyt helyez és ezért az örsi nemzetközi antifasiszta kongresszus Budapesten való megtartására a szükséges előkészítő lépéseket haladéktalanul megkezdi.

Zsidó Alap és a Jó Pásztor

A „Megújulás” nagyrisztelelt cikkírója feltűnést kelto lelkesedéssel nyagszik meg abban a szerinte öröndetes kormányrendeletben, hogy az Országos Helyreállítási Alapban a Jó Pásztor és a Magyar Szent Kereszt Egyesület kiküldöttei egyharmad arányban vehetnek részt az ügyvezetésben és így az Alap jövedelmének egyötöd részét a kitért zsidók fõsegélyezésére lehet fordítani.

Meg kell vallanunk, nem volna oly kesernyös és fanyar a számk íze és nem ütköznénk meg annyira, ha a szörnyű hitleri és nyilas borzalmak idején is ilyen kapacitással, számarányuknak legalább ilyen minimális ügybuzgalmaival, „Isten előtt kötelezett pásztori szolgálattal” vettek volna részt a halálbajszok üldözöttek megmentésében is.

Bizonyos szempontból még az is megnyugtató bennünket, ha legalább azokat megmentették volna becsületesen, akiket a térítés csábító furulyaszavával el tudtak szakítani zsidó hitüktől és akiknek „nem zsidó felekezeti hovatartozása miatt” ma oly keservesen tudnak panaszkodni.

Biztosan nem jutottak volna odáig neófitá hiveik, hogy a hitükben állhatatosan megmaradó zsidók vallásaitájával nem éppen egybevágó adományok juttatására kelljen igényt tartaniuk és „antidemokratikus és méltánytalan bánásmódban rengeteg hátrányt kelljen elszenvedniük”.

S többek között még akkor sem kellene ezeknek annyit nélkülözniük, ha a Jó Pásztor ezeknek a fõsegélyezésére fordítaná azokat a nagy összegeket, amiket a zsidók elleni térítő propagandára és propagálókra fordít.

És akkor még azt is el tudnánk binni, hogy a zsidó alapban való szereplésük nemcsak anyagi szempontból jelentene egyharmados részesedést, hanem spirituális alkalom adódna valóban a velünk való együttműködésre és szeretetüknek irántunk való megmutatására, a

szeretetének abban az értekezésében is, hogy a másik hitet is tisztelőben kell tartani. Különösen akkor, amikor a leányvállalás az anyavállalással áll szemben, ahogyan azt mi hitbù, vallásunktól el nem térve és el nem disputálható zsidók érezzük, vallásunk, eszményeink és hitünk örök alapjának Abrahá-ként...

Debreceen.

Dr. WEISZ MIHÁLY

A kaposvári Izraelita Hitközség Emlékműbizottságának felhívása

A Kaposvári Izraelita Hitközség a deportálásban és munkaszolgálatban mártírhaltú hait hitestvéreinek emlékére felállítandó emlékművet július 6-án az elhurcolás évfordulóján leplezi le a kaposvári temetőben.

A Kaposvári Izraelita Hitközség Emlékműbizottsága ezúton kéri fel az érdekelteket, hogy aki Kaposvár és vidékéről deportált, vagy munkaszolgálatra elhurcolt és mártírhaltú hait hozzátartozóinak és ismerőseinek emlékéül megörökíteni kívánja, az e célra felajánlandó adományát a Kaposvári Izraelita Hitközség címére eljuttatni szíveskedjék.

Postafiók. csekkszám: 1825.

Berlin első rabbija

A Welt-pressé jelenté, hogy az 1938-ban Németországból elűzött Moach rabbi Amerikából visszatér rövidesen Németországba, ahová a berlini hitközség meghívta. Ő lesz az újraelalakult berlini hitközség első rabbija.

Régi képeiről szép nagyítást készít

Optifot

Teréz-körut 48.

SS-nők fogságban

Írta: GYÖRGY ENDRE

„NE HIGYJ magyar a németeknek...” Ezt a tapasztalatokon alapuló bölcs tanácsot sem a neuzet, sem az egyes ember nem fogadta meg. Ittünk és mindig becsapódtunk. Nem élünk a kuruc dal jószava szerint, hanem megseleltetésünk után újból és újból kiállunk a németek nyújtotta méregpoharat, amely maszlaggal és vad nadragulyafüzettel volt tele. Mert mi natvak, hiszékenyek, könnyen felejtők és megbocsájtók vagyunk. Pedig történelmünk során keservesen megadtuk az árát ezeknek a tulajdonságainknak. Itt van előttem *Rudnög* Teréz könyve, a „Szabaduló asszonyok”, amelynek lenyűgöző hatása alól alig tudok szabadulni. A megrázó riportregény főszereplője, Lulu, akin keresztül a tulkorán elmúlt szerző utóljára szólal meg, hogy néhány kemény mondatot rögzítsen le az üldözök vad szenvedélyéről, vöröngző természetéről és a szabadságot hozó amerikaiaknak ezek iránt tanúsított túlzott jóakaratáról, emberségéről, — bemelegkedik az SS-nők barlangjába. Csakugyan barlang ez és nem barlang, mert e barakkokban a közelmúlt korszakban emberek éltek, szenvedtek és színlődtek, de ezek az elaljasodott lelki-világi perszonák nem emberek, hanem ordas farkasok. Bocsánatért is esedezem mindazokhoz a gyöngéd asszonyokhoz és leányokhoz, akiket valaha is szerettem és tiszteltem, s akikért ma is rajongok, hódolva kedvességük, finomságuk és jószáguk előtt, azért, mert ezeket a magukból kivetkőzött, megveszekedett, öldöklő vádakanna változott furiákat ugyancsak nőknek merem nevezni. Nem, nem nők ezek, mert hiányzik belőlük a szeretetnek, a megértésnek, a sajnálatnak, az együttérzésnek, főként a mindent megbocsájtó anyai jószágnak még a szikrája is. Sziklaköszvények. Elképzelni is sok, hogy milyen szörnyűséges szenvedéseket tudtak okozni, de még ennél is több az, amit végig bírtak nézni anélkül, hogy a kisujjukat kinyújtották volna a véres könnyeket verejtékező megkínzottak felé.

★

ÉS, HOGY MIYEN ÁLNOKOK, gazok és változatlanul fenekedő náciak ma is, azt szinte jegyzőkönyvszerűen bizonyítja a „Szabaduló asszonyok” és az a szabaduló asszony, akiben huszonnégy órával Häftling-életnek befejezése után ágaskodni kezd a női ösztön és kíváncsiság. Azt szerelné megtudni, hogyan viselik ezek a szabad emberi mivoltukkal tulajdonosan is visszaélő dögök (bocsánat ezért a nem szalon- és nyomatékos kifejezésért) a fogságot? Mert a felszabadu-

lásnak csodálatos, káprázgató és ezért csaknem hihetetlen változása, a legmerészebb álmokban sem megálmodott fordulata, hogy most ezek a gyászfeketébe öltözött, halálfejes, marcsona ördök, akik úgy küldték az embereket a másvilágra, mintha csak szerződött ügy-nökei, postásai lettek volna a pokolnak, ugyanazokban a rab-szolgalmunkával épített tábori házakban merenghetnek sorstak, multjuk, büneik és az élet gyors változásai felett, amelyekben mint átmenő-állomásokon Európa zsidósága „vonult át” az otthonától a krenatőrümg vezető uton. Ezekben a barakkokban lengernyi könny folydogált, milliárd sóhaj kelt, amely csak úgy emelgette a te-lőzetet és megszámlálhatatlan bucsufobász rebhent el.

Ide csöppent be a „felügyelő-nővér” maszkírozott Lulu. „Madárkát hoztunk a kalitkába!” — jelentette be az uri hazaknál divó szokás szerint — az amerikai ör. A „háziak” természetesen felemelt karval üdvözölték új társukat. Hogyan is üdvözölhetők volna más-ként? Megrohanták ezek a „frájljóknok”, kérdésekkel és gondolkodásmódjukra, egész világukra jellemző kijelentésekkel ostromolták.

— Nem ölnék meg, azt már látom és nem is szeretnék! — állapította meg az egyik.

Gerda náci-összeesküvőhöz illően megpróbálta befoanni Lulut.

— Nagy dolgokat csináltunk majd mi ketten! Meg kell szerveznünk az ellenállást. Ha árut szállítanak ki a lágerből, egyiknek akárhogyan is ki kell jutni a ládák között, — vagy a ládákban. Arra a napra az erdőbe gyűlik a felgyűverzett polgárság. Az ilyen ellenállás terjedhet, mint a futótűz. Csak újra kis hatalmat éreznünk a talpunk alatt! Csak egy kis hatalmat!

Ezek a Hitler-fiókák valamennyien a hatalomról álmodoztak és álmodoznak örökké. A „bewaffnete Macht”-ról, amellyel legázszák, a „felsőbbrendű ember” szolgásgáza hajtják a világot. Jól sejtette Lulu, amikor kíváncsi volt a témákra, hogy ezek a nő-nevet és nemeit bítorlók mit se változtak, a táborbeli jódozókban is azon törik a fejüket, hogyan döfhetnének mérgezett tört a

nekik kegyesen megbocsájtók hátába.

— Mióta harcolsz az ügyért? — kérdezte Lulu.

— Mióta Helmut-ot vagyok. Mielőtt elment, azt mondta nekem: — Nekünk kell az uraknak maradni a világon, mert mi és csakis mi vagyunk kormányzásra teremtve. Ha az *alantas fajlák* kerülnek fölének, akkor vége mindennek, élni se lenne érdemes.

— Ugye, Gerda, a zsidók az *alantas fajlák*?

— Igen. Ha meg nem tisztítjuk fölül a világot, ők fálnak fel minket. Minden nyomorúság ezen a világon fölülk származik.

— És most, hogy ki vannak írva, most már rendben van a világ ügye?

— Nincsenek még kiírva, nem lett keresztülhajtva a torv. Még sokan vannak, ezren és milliók.

— Azért, — mondta Lulu halkan — elgondoltad, hogy milyen lehet gázkamrában fuldokolni? Tudva a halált, oda bemeni és utána ég felé szállal, mint a füst?

— Olyan vagy, mint egy szentimentális agaszszű. Hagyj fel vele. Pusztulniok kell!...

★

AZ SS-NŐK ilyen könnyedén beszélnek emberéletről, az *alantas fajlák* „kirádozásáról”. De amikor a maguk nyamvadt testéről, létéről, megmaradásáról van szó, amikor ők kerülnek a legkisebb bajba, szűkölnék mint a fűbe szorult féreg, nyafognak mint valami képnys hercegő. Egyikük szólni fog, közeledik a nehéz óra, de nem mer orvost hívni, mert fél. Mert azt hiszi, hogy az amerikaiak is ugyanazt teszik a terhes asszonyokkal és a gyermek világra hozatalának szent fájdalma által anyává avatott nőkket, mint a náciak a Konzentrations-lagerben.

— En lágerben voltam felügyelő — nyögte — és mindent tudok. (Csak az emberiségről nem hallott soha semmit!) Ilyen helyen, mondta és maga köré mutatott, ilyen helyen nem szabad hasasnak lenni. És nem szabad gyereket szülni! Vagy golyót adnak, ha kezdődik a dolog, vagy a gyerekek vége. Akarom a gyereket!

— Hány éves vagy? — kérdezte Lulu az asszonyt.

— Huszonnégy.

— Az apja tudja, hogy megletz?

— Az apja? — mondta az asszony és felnevetett. — Ott a lágerben jöttek, mentek. Valamelyik biztosan az apja.

— Melyik lágerben voltál?

— Auschwitzban.

— Akkor hogyan került szide?

— Bergen-Belsenbe vittünk négy száz csoportot.

— Hol vannak a zsidók?

— Bevitték őket az erdőbe, mi meg futottunk amerre láttunk.

— Legyilkolták őket?

— Hát, mi törtéhetett volna más? — mondta Else az SS-nő és csodálkozástól kerek szemmel nézett Lulura.

— És te nem segítettél egyikén sem?

— Mért segitettem volna? Az volt a parancs, hogy pusztuljon mind. Ne beszélj róluk, utálom őket.

Ez a bátor lélek, aki szót se veszteget az üldözataira, mert hiszen azok annyit nem érnek, hogy a Fräulein azt a mézemaszos ajakát kinyissa, szíve alatt a sarjádó új életet, hidegvérűen és lelküsmereftur-dalás nélkül bekisérte négy száz embert az erdőbe... géppuskacsövek elé... a biztos halálba... Azok ott az ég felé fordított tekintettel, nyitott mellet álltak, Jehovára és kedveseikre gondoltak, siró hangon felkiáltottak: „Sómá”, aztán patakzani kezdett belőlük a vér... Ők, a fenyegerek, az őrlégények és őrlégények pedig száguldan kezdték, mert nem élték a bibliai szavai szerint. Másoknak mindig egyebet szántak, mint önmaguknak. Vagy: maguknak sohase szánták azt a rosszat, amit mások számára kitaláltak. Ez a féltelmes perszóna most természetesen jajong. Pedig ő volt az, aki a zsidó anyákat, kik a drótkerítés mögött reszeltek, dugvást és titokban születt meg kisdedeiket, azonnal „feladta”. Ekkor jött a kövér Hans és „fához csapla a porontyot”. Csodálkoznak-e, hogy ennek lehatára Lulu nem rohant orvosért és csak — az őrnek szólt: hívjon segítséget a vajudó SS-felügyelő mellé... A tábor betegeknek amerikai gyógykezelője öt perccel azután érkezett, amikor a „békaszerű arcú” su világra jött. Teste még langyos volt ugyan, de már nem lehetett életre pofozni...

★

PATTOGÓ SZIDÁST kapott Lulu, akiből kiűrt a sok elfojtott szenvedés, s elszántan védte a maga igazát.

— Ez rettenetes? Különös megkésés. En éppen az imént mondtam el, hogy ki az az asszony, aki azt az undorító husvakarost szülte. Közöttük voltam, azt hitték közülük

Női- és férfiszövet-különlegességek szaküzlete

RÓZSA LÁSZLÓ

BUDAPEST,

IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16

TELEFONSZÁM: 184-103

való vagyok. Bula ludak, akiket az orruknál fogva vezetnek. Vagy a férfi, akit szeretnek, vagy a „Führer“, aki az Istenük. De kegyetlen mind. A kegyetlenség olyan természetes tulajdonságuk, mintha vizet isznának, ha szomjasnak. Nincs közöttük nő, aki borzad a vértől...

— Örög és pokol! — esattant fel a tábororvos. Nem erről van most szó. Hivnia kellett volna engem és nem teite. És, ha az asszony elpatkol?

— Ki keresi — felelte Lulu — a műlköket, akik közülünk hiányoznak? Könnyű maguknak eszméket hirdetni. Eszméket, amikkel felhőtünk. „Segíteni a szenvedő emberitársunkon akkor is, ha ellenségesünk!“ A hatalmas bíródlomban feldikeseve hajóra szálltak és áthaladtak ide. Szabadok voltak mindig és egyenjogú emberek. Mit tudnak maguk üldözésről, kegyetlenségről, elhatalanságról, éhezésről? Mit tudják maguk, hogy tulajdonképpen mi történt? Ha tudnák, akkor tömnek ezeket a német ringyókat huskonzervvel, gyümölcs-zselé, a legfinomabb konzervekkel? Kiszámítanák, hogy elég kalóriájuk legyen? Nem, akkor nem fektetnék őket pokrócsra. Aluk pokrócra, felül pokrócra. Tudja hogyan feküdtünk mi Auschwitzban? Pusztán földön, egymás hegyén-hátán, mint az állatok, takaró nélkül. Én, én mondom el maguknak, amit nem láttak; az éjjelnappal füstölő krematóriumokat és azt, hogy az orruk éjjel és nappal tele volt az égelt hus szagával. Nem a maguk orra, a miénk! Én láttam ezeket bemenni az úgynevezett „fürdőbe“. Rint álltak és várták, hogy rájuk kerüljön a sor. A családok egymás nevét kiáltották. „Jól törülközz meg, hogy meg ne fázj!“ — kiabáltak egymásnak. „Fürdő után ezen a helyen állj, hogy megtaláljalak!“ Azután a kórháza szállítás ki...

*
LULU HIT a németeknek, hit meg a vérszomjas SS-öknek is, akik a fogságban sem változtak szelíd barátnyá. Kitört belőlük a fenevad. Megölték. Elkerülte a gáz, de nem menekült meg az uniformizált gyilkosok bosszujától. Pedig ekkor már béke volt...

Vitaminhiányos?
a táplálkozása?

Egyék

Vitapric

10% árleszállítással
mindenütt kapható!

Zsidó megújulásért

A fővárosi zsidóság lelki képe

Katona József pesti rabbi tanulmánya

Dr. Katona József széles sikokat suroló essay-je statisztikai adatokból indul ki. Megmutatja a budapesti zsidóság lassu crescendoját 1847-től 1920-ig, a teljes lakosság 13.5%-ától 23.2%-áig, azután a hirtelen, decrescendo-t az 1946. év 9.5%-ig. Vázolja, hogyan hanyatlott 1920-ban az élveszületések száma a halálozások száma alá, és hogyan nyílik ki ez a veszedelmes oltó az 1943. évben: a 938 születéssel szemben 3235 haláleset áll. Új szempont bonyolítja most ez adatok viszonyait: Katona felteszi, hogy csak azokat a születéseket tekinthetjük pozitívumoknak és a zsidóság nyereségének, amelyeket a szülők a „felekezeti“ anyakönyvbe, is bejegyeztettek. E feltevést különösen az támogatja, hogy a hitközségnél be nem jelentett új szülött fiúk a legtöbb esetben nem vétettek fel Ábrahám szövetségbe. Az 1946. évben végre — több mint egy negyedszázad után — a vitalitás-index ismét 100 fölé emelkedett (2118 születéssel szemben csak 1699 halálozás), örömlünk esőkénti azonban, hogy a születéseknek csak 16%-a szerepel a hitközség anyakönyveiben.

Pesten „egyházi“ esketés is megszentelt az 1941-ben kötött 1376 házasság közül 1032-t, az 1942-ban kötött 870 közül 394-et, az 1946-ban kötött 2040 közül 1513-at.

A vegyesházasságok és a kitérések tartoznak még a negatív oldalra.

A tanulmány a helyzetrajz vázolója után a lelki indítékok keresését tűzi ki célul. Miért szakadt el a „jövőfenntartó szándékotól“ a mi zsidóságunk?

A vallásosság esőkenése az első ok: párhuzamosan csökkent az ellenállóképesség — viszont a vallásos érzéstől „az a nagy rianás“ szakította el zsidóságunkat, amelyet az üldözöttség és a gyűlölet háboruja okozott. Beteg a zsidó lélek s a betegség szimptomája éppen az, hogy nem akar meggyógyulni.

Mégis a gyógyítás útját kell keresni — valjában a szerző.

A kitérés kérdésesomóját a tanulmány különösen a térítő antiszemitizmus szemszöve alatt nézi. A tanulmány építő részének, mindenképpen itt van a leginkább figyelemre méltó fejezete, hiszen zsidóságunk oly keveset eszkalcedett, irt és agított az akció, pergőüzével szemben.

„A sebzett szárnyu madarat nem nehéz megfogni, a hajszolt lélek fáradtan keres egy pontot, ahol megpihenhet s könnyebben „lépre megy“. A térítés propagandaistái úgy vélik, itt az ideje a lélekadászásnak — írja szívesen a tanulmány, hogy azután logikus ellenérvekkel vegye célba a térítés érveinek egy

részét. A zsidóság azért szenved, mert nem fogadja el a megváltoztatást — állítják amazok —, de elhallgatják, hogy akik elfogadták, azok is szenvedtek. Izráel bűnös — állítják —, de hány bűnös és gonosz ember akadt azon az oldalon, amelyen elfogadják a megváltás megtörténését.

Keresni kell tehát a gyógyulás eszközeit és a zsidóság lelki megerősödését. Egészséges, öntudatos, vallásos zsidó élet-szemléletet kell kialakítani „a cionista gondolat történelmiformáló erejével“ és ifjúságunkat zsidóvá nevelni, hogy zsidóságában találja meg boldogulását és így fenntartsa a zsidó jövőt. A beteg zsidó léleknek zsidóságában kell és lehetséges csak meggyógyulni. A mártírium és az üldözöttség szenvedése is váljék lélekformáló erővé. Érezzük át a csodát; él a zsidóság maradéka. Érezzük át a zsidó testvéri segítség csodáját is. Tanuljunk meg újra imádkozni. Tanuljunk meg, oly néphez tartozunk, „melynek van földje és nyelve“. A zsidó nép ujjauszületése oly valóság, mely önbizalmunkat magasra emelheti. Viszont a cionista legyen hívő és éljen vallásos életet.

Az ifjúságot a cionizmus erőinek felhasználásával kell zsidóvá nevelni, de a hit, a vallás, a hagyományok szeretetében. Zsidó műveltségre van szükség, a régi és a modern zsidó szellemet egyesítő műveltségre. Bin-Lik, Agnon, Herzl, Buber, Achad Haam nevét sorolja fel a tanulmány, hogy zsidó élményt és ideált nyerhet általuk a kereső lélek.

A tanulmány első kérdése tehát az volt: milyen a fővárosi zsidóság lelki képe? A felelet erre a kérdésre egy meglehetősen haljóslatu körkép volt. A második kérdés: mi a terápia és a prognózis? A felelet bizakodó: van reménye a gyógyulásnak, ha a kezelés kellő erővel történik, ha sikerül a zsidó történelmet formáló nagy eszmédramatokat szintézise. E szintézis hatalmas feladatának nyújt alapot és mutató irányt a tanulmány a szervezés összefoglaló, tandó elemek gazdag juxtapozíciójával: chászidizmus, felvilágosodás (hászkál) és cionizmus e jövőre épület léglái.

Azt idézem a sokrétű tanulmányra, amit boldogemlékezteti Hirschler Pál, Székesschér. Várnak azóta vértanulbálált halt főrabbija idézett kitűnő közös barátunknak, az azóta ugyan csak mártírsorsra jutott Roth Emléke haggadájáról: „egybegöngyöl kovászatlan kenyeret és keserű füvet és együtt fogyasztja“. Egybefogja a hibákat és bajokat, hogy felrzza az érzékellenné vált lelkiismeretet, egybefogja a, egyszerű zsidó

eszméket és mozgalmakat, amelyeknek iránya ma még sokszor szétágazó — és együtt akarja őket látni egy teljes és tökéletes zsidó ujjauszületésben, egy eszmékben gazdag zsidó jövőreben.

„Hahga, valaki kiált: Iórá, jétek az Urnak útját a pusztaságban!“

Talán lesz, aki meghallgatja e hangot, a munka várja a munkászeket.

DR. BENOSCHOFKY IMRE

ÜDÖLÉS, pihenés, gyógyulás, diéta a magánéleti helyen fekvő

Noémi Penzióban.

Elsőrendű orth. ellátás Folyóvizű, egészséges szobák. Szabadsághégy, Cédus-u. 5b. Telefon: 161-812. Autóbetároló. Felhő-u. 11.

Amerikába

akar utazni?

Ugy az átadó

üzletének

üzemének

eladását

FELLNER PÉTER

gyorsan intézi
Szt. István-krt. 30.
(Marx-térnél)

Új telefon: 129-792.

Perzsaszőnyegek

OLCSÓ UNGÁR Király-u. 14 és
ÁRUSÍTÁSA Rákóczi-ut 24

TALESZ, TIFLIN

mezuzá, cecesz, megile és héber könyvek VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS
Jahrzeitlábla készítését vállalom.
UNGÁR MÓR, Király-utca 17.,
kapu alatt vagy 1. emelet 4.

Papír-, írószer,

üzleti könyvek, kartotékok és forintmértékhez nyomtatványok

Weinberger és Fejérmel

VI., Deák-tér 6. (Anker-palota)
Tel.: 426-613

A pontos, megbízható

„DAVAT“ BOY-vállalat

mindent elintéz — (Éjjel-nappal)
Oránként 6 Ft

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Kivándorlók!

Használt és új

hajókofferok
és bőröndök

nagy választékban

Weit Népszínház-
utca 26

A zsidó humor

Irtá: Szöllősi Zsigmond

Kérdéssel kezdheljük: van-e zsidó humor egyáltalában? Mert tudva, hogy humor és elmésség nem azonos. Az elmésség a föltényes értelem játéka, sportja, villogása. A humor kedélyállapot, amelynek ha nem is kizárólagos tulajdonsága, de elhatározó eleme: a derű. Az elmésség a szó legigényesebb értelme szerinti ügyesség. A humor — filozófia. Az elmésség produkálja magát. A humor megnyilatkozik. Az elmésség látványosság. A humor szemlélet.

Márai Sándor egy nagy csomó esztendővel ezelőtt tett szentföldi utazásáról szóló beszámolójában megírta: egyik legerősebb benyomása, amit erről az utról magával hozott, a Palesztinában élő zsidó ember tekintete, arc kifejezése, amelynek mását semmi más országban lakó zsidó ember arcán és szemében soha és sehol nem látta. Ami semmit se se hangsúlyoz ki és semmit se se nem említi le abból, ami emberileg jogos, természetes és magától értetődő. Nem támad és nem védekezik, nem leplez és nem kulat.

Ez a megállapítás nem keveselhet mond, mint azt, hogy a zsidó ember számára egészen kivételes és egyedül egy darabka földre szorított lelki helyzet az, ami minden más faj vagy nemzet fiának jogos, sőt természetes oszáltyrésze. Egmagában elegendő indítéka a kérdésnek: lehet-e egy ilyen sors hordozója a zsidó humor? Kialakulhat-e benne egy filozófia, amelyet a szemlélet és az élmény derűje inspirál? Kialakulhat-e akkor is, amikor még nem tört rá a Rémség, amely egymaga elegendő, hogy nemzedékek sorának ajkáról lefagyasszon minden mosolyt?

Ez a kérdés megmaradhat kérdésnek akkor is, ha képessége és készsége az elmésségre, felül áll minden kétségen. Az elmésség köteles elemei az értelem és a bíráló. Olyan tulajdonságok, amelyek jelenlétét a legkevésbé antikimilizmus se kísérlettel meg tagadásba venni. Butasággal vagy a kritika hiányával, a zsidóságot maga a butaság és a kritikálanság sem próbálta megvadásolni.

Hatásosabbnak és reményteljesebbnek érezte, ha az ellenkezőjét állítja be az arzenálisába. Ha a zsidó életméséget, agyafurtságot, ürletes találkonyságot, ravaszsgot teszi meg az irigység és gyűlölet celiábiává. Ebben a taktikájában azután

olyan szövetségest kapott, amelynek fölvonulására eleve aligha számíthatott.

Ez a szövetséges — maga a zsidóság.

És pedig nem mint anyaga a gonoszok elmésségének, hanem mint termelője és terjesztője. Bizonyára semmi újat nem mondunk a megállapítással, hogy a zsidó bőrén csillogó fullánkos elmésségnek inkább kilencven, mint nyolcvan százaléka: zsidó készítmény. Azok csinálták — még pedig szigorúan csak házi használatra —, akiket csipked, vörözt, ostoroz, sőt megbélyegez.

Miért?

Hiszen valami enyhe dózissal az öngyűlöletnek más nemzetek vagy fajok is engedélyezik. Nyilván, hogy az objektívitásuk bizonyosságát tisztelik vagy tisztelhetesséik benne. De hogy nem közönséges elmésségének szinte minden sebő ötletét, szikráját és fullankját maga ellen fordítsa, ez zsidó specialitás. Olyan sajátos és egyedülálló, mint a zsidóság helyzete a világban.

Megint meg kell kérdeznünk: miért?

Az bizonyos, hogy nem az elkenyvezetlenség veszedelmes következményei ellen védekezik vele. A zsidóságnak akad egy s más panaszolni valója. De ez ellen vagy ilyen veszedelem ellen Hitler előtt és Hitler után se panaszkozhatott. Állandóan görbe tükröt tartani eléje, hogy az elkapatlanság csunya és ingerlő hibájába ne szédüljön, tulzott óvatosság.

Vszont semmi se lehetne naivabb és képtelenebb vállalkozás, mint előírni egy közösség értelmi vagy érzelmi megnyilatkozásának tartalmát és szellemét. Csak megállapíthatjuk, hogy a zsidó vice, amiként és aminek kialakult: tragikus műfaj. Flagellantizmus. Egy meggyötört és megfélemlített fajta magatartása, amely magára vesz minden vádat, hogy ezzel a „történelemmel” még gonoszabb eshetőségek elkövetkezésétől mentesüljön. Ez a műfaj nem vidám. Legfőképpen csak mulatságos. És nem a szereplőire jellemző, hanem a sorsukra.

Ennek a sorsnak kell úgy alakulnia, hogy a zsidó elmésség is humorra alakulhasson. Hogy kevesebb legyen benne a szarkazmus, de több a vidámság és a lélek meleg mosolya. Nem kell hozzá más, mint békeséget biztosság és valami abból, amit boldogság néven szoktunk emlegetni.

A cionista gondolat uttörői

Dr. Geyer Albert előadása a Szabadegyetemen

Csütörtökön este a Pesti Izraelita Hittközség Szabadegyetemének előadótermében nagyszámban jelentek meg a zsidó közélet vezetői és a zsidó értelmiség tagjai, hogy meghallgassák dr. Geyer Albertnek, a Zsidó Virágkongresszus magyarországi szekciójának és a Pesti Izraelita Hittközség elnökhelyettesének előadását a cionista gondolat uttörőiről. Az illusztris előadó több évtized óta vezető szerepet tölt be a cionista mozgalomban. Előadása nem szokványos közéleti előadás az elcsorolása volt, hanem a cionista mozgalom olyan részleteinek a bemutatása, amelyet a zsidó közösség eddig vagy egyáltalán nem, vagy pedig nem egészen jól ismert. Dr. Geyer Albert előadásának különösen azok a részecskék ragadtak meg a hallgatóság figyelmét, amelyekben a cionista gondolat keresztény rajongóinak elgondolásait és terveit ismertetette. Szász Móric herceg, Ligué herceg, Napoleon, Lord Shaftesbury, Charles Churchill és Lawrence Oliphant könyvei, előterjesztései és értekezései a megalkaluló zsidó állammal még ma is érdekesek, azonban annak idején az alapfeltételek hiánya miatt nem valósulhattak meg. A nemzsidó vonai ismeretése után az előadó rátért a modern cionista mozgalom zsidó uttörőinek a munkájára. Pregarás képet rajzolt rabbi Hirsch Kálischerről, a modern zsidó történelemnek különös és rajongó figurájáról, aki nyíltan hirdette, hogy Cion megváltása csak áldozatos munka és természetes önségely útján valósulhat meg, és nem lehet télenül várni a Messiás eljövételét. Mózes Hesseben azt a kultúrpolitikust mutatta be, aki a szocializmus eszméivel meg gazdagodva fordult a cionizmus felé, aki Karl Marx barátja volt, de ez nem akadályozta meg őt abban, hogy szívvel-lélekkel hirdesse az Erec Jisraeli zsidó állam felépítésének szükségességét. Jelentőségének megfelelően említette Leo Pinsker „Autoemancipáció” című értekezését. Az idézetek, amelyeket művéből kiragadott, még most is megdöbbentik komor igazságai miatt a zsidó embert. Az ilyen pinskeri kitételnek, mint a külföldinek idegenben nem kell hazafinak sem lennie, sem látszania. A zsidó azonban saját

otthonában sem beföldi, sem külföldi, hanem egyszerűen idegen. A külföldiben nem bíznak, a zsidónak nem hisznek. Az orosz- és lengyelországi cionizmus ismeretése után foglalkozott Chajim Weizmann, Achad Haam és Herzl korszakalkotó munkájával.

A Közel-Kelet paradicsoma Palesztina, kulturális, tudományos és szellemi életének gazdasági vérkeringésének központja. De ami ezzel egyenértékű fontossága, az elhunyt évtizedek folyamán Palesztinában új zsidó generáció nőtt fel, amely talán már csak a könyvekből vagy nagyszülei elbeszéléseiből tud valamit arról a szörnyű sorsról, amelyet a zsidóság a galutában szenvedett. Ha semmi más, akkor ez a palesztinai munka, a palesztinai generáció szelleme és öntudata az, amely a még szétszórtaságban élő zsidóság számára mutatja a jövő útját — fejezte be előadását dr. Geyer Albert a közösség élénk tapsa között.

A bevezető- és zárószavakat Gellert Endre, a Pesti Izraelita Hittközség tanfelügyelője mondta.

BAJTÁRSÁK, újságírók, ki tud

Feldmann Géza

pinóról 1905, anyja Weisz Sára, akit 1944 nov. 27-én vagyonkorlatok a jószágvesztési pályaudvaron, 1945 márc. 28-ig Ferőrákocson volt, onnan Mauthausenbe vittek. Aká nyolc évi sorsáról hírt tud, közölte nővérel Dr. Tóth József, Békéscsaba u. 26., I. em. 8. Minden költséget megtérít.

Gábor Jenő

1892-ben Pesten született, 1944 okt. 20-án vittek el a nyilasok Ujbőre Főhadharban látták. Keresi feleségét Gábor Jenőné igazgató, V., Alkotmány-u. 14., I. em. 2., államiügység szűkösszálya.

Várnai Róbert Tamás

anyja: Gyarmati Erzsébet, 1928. Epesten született, 100% zsidó. Mórággyról, 1944. november 27-én Bpestre hozták és innen Kőszegre. Azóta nincs hír róla. Keresi Gábor Jenőné igazgató, V., Alkotmány-u. 14., I. em. 2., államiügység szűkösszálya.

BETEGTOLÓK, ónbajtás kocskák előadása, kölcsönzése. Gyermekköcsök. Siseta, Damjanich-u. 49. T: 428-202

GROSZ ARNOLD

orth. kóser pensiói a hajduszosziói orth. rabbiság felügyelete alatt

HAJDUSZOSZLÓ

Jókai sor 19. Emma lak, közvetlenül a fürdőnél, a fürdőparknál és Dorozug 2.

Folyóvizos szobák. — Minden igényt kielégítő ellátás. — Olcsó árak!

Tíz fiatal rabbít avatnak...

(A vidéki hitközségek figyelmébe.)

A felszabadulás után a maradék zsidóság nagy problémájaként jelentkezett a vidéki hitélet újjászervezése. Közel száz rabbi esett áldozatul a fasizta pusztításnak. A hitközségek vallási nevelők nélkül maradtak; a templomok jórésze romokban hevert; az istentiszteletek szüneteltek; a deportálásban egy-egy esoda útján életben maradt és hazaszállingózó töredék — túlnyomórészt fiatal munkaszolgálatos — járattannak bizonyult a hitélet újjászervezésében. A Lajokhoz járult, hogy a rabbipályára készülő is elpusztultak. (Közlendőség, hogy a Rabbiképző Rökk Szilárd-utcai épületébe babatolt SS lisztet a tanórán jelenlévő növendékeket előbb eselédmunkára fogták, majd Kistarcsára internálták.) A vallási vezetők utánpótlása teljesen reménytelennek látszott. A Rabbiképző tanári kara az aggasztó helyzetben módot talált a siralmas helyzet orvosására. Felhívással fordult a Rabbiképző azon növendékeihez, akik az utolsó esztendőben, talán éppen a reménytelen jövő miatt, a rabbipályát otthaggyva, gazdasági téren kerestek elhelyezkedést, hogy jöjjenek vissza ifjúkori célkitűzéseikhez, foglalkozásuk és fejezzék be tanulmányukat az intézetben. A felhívás teljes sikerrel járt. Egymás után jelentkeztek az intézet volt növendékei és újra tanulni kezdtek. Újra megnyiták a Bibliát, a Talmudot, a zsidó történet és bölcselet lapjait, a papi hivatás magához csábította a kétségbeesett helyzetben elhúzózkodókat. A Rabbiképző Vezérlelkibizottsága állai delegált rabbikollégium és az intézet tanári kara vizsgáztatja a jelölteket. Előreláthatólag már a Savot-ünnep előtt megtartják az ünnepélyes rabbjavatást. Elégé nem értékelhető fontosságú esemény ez a magyarországi zsidóság hitéletének újjáépítésében. Az európai rabbiképzők szinte teljesen megsemmisültek. A bécsi, a breslaui, a berlini (orth. és haladó) szeminaryumok nem kezdték meg újra működésüket. A pesti Rabbiképző a felszabadulás utáni hónapokban már meghirdette a kollégiumait, megindult a tanítás és most folytak már az examének.

A vidéki hitközségek egy részének alkalma nyílt, hogy belülséssé elárult rabbiszékeiket és templomaikban felhangozzák az Igshirdetés. Az Országos Iroda készségei támogatja ez irányban a hitközségek törekvéseit.

(K)

Az Omike emlékhangversenye

Vasárnap délelőtt a Zeneakadémia nagyertermében a zsidó mártírművészek özvegyei javára az Omike emlékhangversenyt rendezett. A Zeneakadémia nagyertermét zsufolással megtöltötte a közönség. Néhány órára ismét az Omike előadásainak régi hangulata szállt vissza. Bodrogh Pál, az Omike ügyvezető elnöke üdvözölte a közönséget. Ribáry Géza, Csörgő Hugó, Bánóczy László és az Omike-színház címmel ismertette az Omike-színház szerepét. A kezdet szerény volt — mondotta Bodrogh Pál, — de rövidesen elsőrendű drámai és operai előadások, hangversenyek tettek ismertté a Goldmark-termet, olyan előadások, melyeket még most, évek múltán, követendő példaként emleget a sajtó. Az egyszerű menedékhelyből, melyet Ribáry Géza a művészeknek teremtett, az ő és kitűnő munkatársai irányítása mellett szellemi fellegvár lett, ahonnan magasszínű, nalu művészet áradt szét. Közel hátezer bérlethez volt a színháznak, akik nap-nap után zsufolással megtöltöttek azt, áldattal figyelve és lelkesen megiapsolya az előadásokat. Így jutottak művészeink szerény kenyérhez és ahhoz a viszhanghoz, melyre szükségük volt, hogy lelkük el ne sorvadjon, — a közönségük pedig ahhoz a műfövezethez, mely nehéz időkben talán egyetlen vigasza volt. Bodrogh Pál ezután részletesen méltatta Ribáry Gézának, Csörgő Hugónak és Bánóczy Lászlónak az Omike-színház körüli érdemeit és megemlékezett azokról az írókról, színészekről és munkásokról, akiket a nyilasok és a németek elhurcoltak és akik többé nem tértek vissza. Bodrogh Pál előadása után az Omike régi gárdája lépett a színpadra. Ezek a művészek, akik a szomorúság éveiben művészetükkel vigasztalták a zsidó közönségüket, mindannyian európai híró, népszerű muzsikusok, énekesművészek, akiknek teljesítményeiről hosszan és részletesen kellene beszámolni. Mert kiérdemelték. Rászolgáltak erre emberi magatartásukkal és művészi hitvallásukkal. A közönség jól ismeri őket. Csak nevüket kell említeni s már asszociálja hozzájuk azokat a jelzőket, amelyek egyúttal értékük mértékét is. Farkas Sándor, Fehér Pál, Garay Ernő, Kálmán Oszkár, Ladányi Ilona, Lendvai Andor, Relle Gabriella, Sik Olga és Spiegel Annie operáit, együttessel, dalokat adtak elő. Zongorán kísérték: Fraknói Károly, Komor Vilmos, Mura Péter, Radnai-Rothfeld Gábor hegedült, Ungár Imre zongorázott, Dénes Vera csellózott. A nagyszerű előadást a budapesti rádió is közvetítette.

A nagyszerű hangverseny után a művészek és a közönség egyrésze a Fészek-Körben baráti társasbédre ültek össze. Az

ebéd végeztével dr. Görög Frigyes köszöntötte az Omike volt művészgárdáját, megemlékezvén arról a nagyszerű és kitűnő munkáról, mellyel Bodrogh Pál ezt az emlékeztető emlékhangversenyt előkészítette. Ezután dr. Ribáry Géza emléktét idézte, lendületes szavakkal emlékezvén meg ennek a kiváló férfinak nemes emberbaráti működéséről, az Omiza, az első nagy zsidó segítő-akció megteremtéséről és szervezőjéről, az Omike művész-akció megszervezőjéről.

Végül Bodrogh Pál mondott köszönetet a közreműködőknek és Fraknói Károly karnagynak, aki az emlékhangversenyt megszervezte.

A zsidó ifjúság napja

Vasárnap délután ritka látványban volt részem: boldog arcokat láttam, boldog zsidó arcokat. Zsidó szülők ezrei gyönyörködtek a Diákstadion tribünjein gyermekeikben, akik kék-fekete és vörös zászlók alatt vonultak fel, hogy a mai kor szellemének megfelelő ünnepséggel hódoljanak Lag B'omer eszméje előtt. Lag B'omer a zsidó ifjúság részére sereg-szemle napja. Lenyűgöző látvány volt, amint a zsidó gimnázium leány- és fiúnövendékei, a zsidó polgári tanulói, a különböző cionista szervezetek ifjai fegyelmizetten heber énekeket dalolva felvonultak és különböző testgyakorlatokat mutattak be. A demokratikus honvédség zenekara megnyitóképpen a Pálmák-indulót játszotta el, amellyel kapcsolatban nem érdektelen megjegyezni, hogy ezt az indulót Palesztinában a kormányzat betiltotta. Ezután a Hatikvát énekelte el a közönség.

Gellért Endre, a P. I. H. tanfelügyelője, Spiegel Aladár dr., a Tarbut-iskola tanfelügyelője, Náthán Sándor, Biedermann Oszkár és Fettmann József

mondottak beszédet, méltatták a Lag B'omer jelentőségét és jelölték meg azt az utat, amelyen a zsidó ifjúságnak haladnia kell. Amikor a B'né Akiba vallásos ifjai a kettős köztáblával díszített kék-fehér zászló körül egy zsidó nepi táncot jártak el, a nézőkben azt a benyomást keltették, mint ha Báál-Sém chaszidjai valami varázslat folytán új életre támadtak volna, s most modern formában táncolják tovább azt a táncot, amelyet valaha régen Tórával a kezükben, lángoló lelkesedéssel, szinte önkívületben táncoltak. Szép volt a Gán Cion botgyakorlata. A zsidó gimnázium diákjai, a Somér Haeir, a Habonim, a Hanoar Hacioni és a Dror Hahonim öltözetes tornamutatványokkal szórakoztatták a közönséget. De talán nem is az volt a fontos, hogy bemutassák a fiatalok ügyességüket, hanem inkább az, hogy bizonyosságot tettek amellett, hogy egy ilyen régi történelmi zsidó ünnep, mennyire egybe tudja fogni ma, a kor szellemének megfelelő formák között, a zsidó ifjúságnak minden rétegét.

(GERVAI)

A Pesti Izr. Hitközség Szabadegyetemének előadásai

Május 15-én, este 7/7 órakor (Sip-u. 12. II. 33.), dr. Gallai Tibor: Einstein.

Május 22-én, Gellért Endre: Palesztina szellemi élete.

Kézbesíthetetlen amerikai csomagok

(Bpest, 741. I. 26. Verseny-u. 3.) László István Tibor, Sütő Sándor-u. 9.

Molnár Gábor ? feladási hely Niciér.

Betsek Károlyné, Kinizsi-utca 44.

Lebont Lajos, Fő-u. 2.

Töltsd a **S'VOUT ÜNNEPEKET**
HAJDUSZOBOSZLÓN
WEISZ MÁRTON
ORTH. KÖSER PENZIOJÁBAN

Valentin Sirkőüzem

MECÉVÉK
műköve k,
márványok
nagy választékban

Városi iroda: THÖKÜLY-UT 15. I. EMELET 4. SZ.
Üzem és raktár: X., Sirkert-u. 29. (Uj köztemetűnél) — Szombaton zárva

BALLON átlátszó kabát,
angol és svájci. Olcsó árak!
VALENTA, V., NÁDOR-UTCA 13. SZ.

FRIGORIAN
FÜRDŐKÁDPASZTA
hőfőhérré tisztít — nem karcos

MUNKACSI ERNŐ:

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK

Mit követelünk Németországtól

1.

Lapunk egyik legutóbbi számában jeleztem, hogy a magyar zsidóságnak súlyos követeléseinek vannak Németországgal szemben. Bármily egyéb égető sebei is vannak a zsidóságnak, ezt a kérdést sem szabad elhanyagolni és ezt a világ zsidóságnak egységesen kell érvényesítenie. Az American Jewish Conference hivatalos lapjának legutóbbi számában nagyszabású tanulmányt közölt a Németországgal kötendő békeszerződés zsidó vonatkozásairól. A cikk két részből áll, egyrészt bevezetésben analízist adja a zsidóság követeléseinek, másfelől a továbbiakban nemzetközi jogi műnyelven és a kívánt szabotosságai közül a világ zsidóságnak azokat a követeléseket, amelyeket Németországgal szemben kell érvényesíteni. Ezek a kérdések nyilván érdeklik azt a magyar zsidóságot, amelyik egyike volt azoknak, akik a náci barbárság legsúlyosabban pusztított.

Németország rendszeres háborúja a zsidók ellen egyre fokozódó vadállatiassággal folyt a náci-rezsim fennállásának 12 évén keresztül. Ez virágzó hitközségeket maroknyi hontalan háborlakóvá csökkentette le. Elpusztított virágzó zsidó településeket és kirabolt minden zsidót, aki a hitleri Németország karmjai között volt, akár élő, akár halottat, minden vagyonából. Európa háborúelőtti zsidó lakosságának több mint a fele veszett oda: 6 millió férfi, nő és gyermek.

Németország örök vétkességét ezekről a bűnökért emberi kéz le nem moshatja. A zsidók, akik 2000 éven át arra tanították a világot, hogy az ember ne gyűlöljön és ne keresse a bosszúállást, most sem kiáltanak bosszúért. Ők igazságot akarnak.

Semmiféle szerződéses kötelezettség nem hozhatja vissza a halottakat az élethez, vagy nem csökkentheti a támadók életben lévő áldozatainak elhalt szenvedéseit. De biztosítható és biztosítani kell a jóvátevélet az elhalt igazságtalanságokért és biztosítékokat kell nyújtania a jövőre.

A következő elveknek a német békeszerződésbe történet beiktatása arra szolgál, hogy legalább minimális igazságot biztosítson a náci Németország áldozatainak. Enélkül semmiféle Németországgal kapcsolatos rendezés nem lehet igazságos és semmiféle béke nem lehet tartós.

1. Németországnak el kell ismernie vétkességét a zsidók ellen elkövetett bűnökben. Helyen

elismerés nélkül a német békeszerződés eltorzítaná a történelem igazságát, úgyhogy azok idővel nem lennének felelősségteljesek. Mi több, ez megakadályozná a bűnbűdös folyamatát, melyen Németországnak kersztül kell esnie, mielőtt ismét befogadhatná a civilizált népek családjába.

2. Németországnak meg kell tisztítania köz- és magánéletét az antiszemitizmus általános mérgejétől. Meg kell mutatnia viselkedésével, hogy kész és hajlandó megtisztítani magát a faji felsőbbrendűség beteges ideológiájától. Az egyenjogúság és a meg nem különböztetés kell, hogy törvényeinek és jogi gyakorlatának vezérelvévé lépjen elő és kellően biztosítsassék, hogy az emberi jogok és alapvető szabadságjogok élvezete elfoglalja az állami mindenthatóság helyét az alkotmányosság elméletében és gyakorlatában.

3. Németország átalakítása a demokrácia elvei szerint lassú folyamat lesz. Mialtani viselkedése megmutatta, hogy a határai között élő zsidók kezelésének ügyét nem lehet reábitni még hosszú évekig. Szükséges tehát, hogy a zsidók közjogi helyzete nemzetközi ügy legyen és nemzetközi felelősséget alá tartozzon.

4. Hogy bizonyítsa azt, hogy megbánta a zsidók ellen elkövetett bűnait, Németországnak meg kell büntetnie mindazokat, akiknek részük volt a zsidók üldözésében, vagy abból hasznot húztak.

5. Azoknak a zsidóknak, akik elvesztették állampolgárságukat a megkülönböztető törvények által, joguk lesz arra, hogy azt visszazerezzék, de erre nem kényszeríthetők.

6. Egy zsidó sem kényszeríthető, hogy olyan földön maradjon, mely testvéreinek vérével van áztatva.

7. Mindazokat a zsidó hontalan személyeket, akik a körülmények kényszerítő ereje miatt Németországban vannak, a Szövetséges Nemzetek vagy más szövetséges hatóságok védelme alá kell helyezni. Sohasem szabad engedni, hogy ezek német bíraskodás alá kerüljenek, de Németországnak, mely felelős ezeknek az embereknek korábbi otthonaikból való eltávolításáért, biztosítani kell azok ellátását, amíg ezek a szerencsétlenek elávozhatnak abba az országba, amelyet letelepedésre választottak.

8. Azoknak a zsidóknak, akik Németországban maradnak, biztosítani kell a társulás és gyülekezés szabadságát, valamint a jogot, hogy vallásos, hitközségi és más tevékenységet fejlessenek ki, ugyanolyan közjogi alapon és joggal, mint a nem-

lyeket 1933 január 30-án, azaz Hitler hatalomra jutása előtt élveztek.

9. Azt a vagyont, amit zsidó egyéneknek raboltak el, vissza kell szolgáltatni nekik vagy örököseiknek. Az örökös nélkül maradt zsidó vagyont egy feláldozandó zsidó testületre kell ruházni segélyezési célokra, továbbá a náci üldözés zsidó áldozatainak letelepítésére.

10. Németországnak kártalanítania kell teljesen minden zsidót, akik személyükben vagy vagyonukban szenvedtek a náci üldözés intézkedéseitől.

11. A zsidókat és vagyonukat ki kell venni minden olyan intézkedés hatálya alól, melyeket a Szövetségesek az ellenséges állampolgárok vagyonára alkalmaznak, minthogy rendkívül igazságtalan volna, hogy ezeket ellenségesként kezeljék. A zsidóság vagyonát meg kell védeni attól, hogy azt Németország háborús adósságainak fizetésére használja fel.

12. A békeszerződés zsidóakra vonatkozó határozatainak végrehajtását nem lehet a német hatóságokra bízni. Ezeket a záradékokat egy nemzetközi gépetnek kell ellenőriznie, mellyel zsidó egyének, szervezetek és hitközségek szabadon érintkezhetnek.

Ezen javaslatok egész miniatűr követeléseket tartalmaznak. Nagyon keveset kérnek azok számára, akik oly sokat veszítettek, de ezeknek az intézkedéseknek befogadása a német békeszerződésbe szükséges ahhoz, hogy a békeszerződés valóban a társadalmi erkölcsi alapjainak helyreállítására komoly eszköz legyen és olyan elveknek megismétlése, amelyért a demokratikus világ vérért áldozta.

Ézután következnek a Németországgal kötendő békeszerződés zsidó vonatkozásai rendelkezéseinek egyes pontjai.

(Folytatjuk.)

A zsidó tudomány első világkongresszusa Jeruzsálemben

„Jöjjetek, menjünk fel az Örökkévaló hegyére, Jákob Istenének házába, hogy megtanuljon bennünket útjaira és hogy járjunk ösvényein. Mert Cijonból ered a tan és az Örökkévaló igéje Jeruzsálemből.” (Jes. II. 3.; Mícha IV. 2.)

A Héber Egyetem J. L. Magnes és H. Torczyner aláírásával két nyelvű (héber és angol) meghívókat küldött szét a világ minden tájára a zsidó tudomány számottevő művelőjéhez, hogy Jeruzsálemben invitálja őket a zsidó tudomány 1947 július 6–10-ig megtartandó első világkongresszusára. Országos konferenciát után az első egyetemes jellegű kísérelt ez, amelynek jelentőségét és hatását még alig lehet felmérnünk. Találkozája lesz ez a megmaradt zsidó tudósoknak. Milyen kevesen vehetnek rajta részt Európából, Ausztriából, Németországból, Hollandiából, Lengyelországból, Észtországból, Lettországból talán senki sem. Közép Európát előreláthatólag egyedül Magyarország fogja képviselni. A kongresszusnak célja: 1. Személyes kapcsolatot létesíteni az elszórtan élő zsidó tudósok között, akik olykor többévtizedes levelezésben állnak egymással, személyes ismeretség nélkül. 2. Áttekinteni a zsidó tudomány jelen állását és problémáit. 3. Együttműködést és munkaközösséget teremteni a Szentföld és a galut zsidó tudományos intézetei és tényezői között. Ennek a tervszerű együttműködésnek és egységes irányításnak hiányát eddig is megérezte a zsidó tu-

domány, amely közös erővel enciklopédikus jellegű, átfogó műveket tudott volna létrehozni. A kongresszus tudomány-szakjainak megszervezői a Szentföld legjobb szaktudósait: H. Torczyner (Héber nyelvész), U. Cassuto (Biblia), J. N. Epstein (Talmud), J. Klausner (Zsidó irodalom), F. I. Baer (Zsidó történet), B. Dinaburg (Jelenkori zsidóság; szociológia és demográfia), J. Guttmann (Zsidó filozófia és misztika), B. Maisler (Palesztinológia) és A. H. Freimann (Zsidó jog). A kongresszus üléseit követően a résztvevők megtekintik az új héber kiadványokból rendezett kiállítás és társasutazást tesznek a Szentföldön. Valószínűnek látszik, hogy a zsidó tudósoknak ez az első ereci találkozója a Zsidó Tudományos Akadémia megalapításához is fog vezetni.

Koronázza siker a kongresszus tanácskozásait és terveit a zsidó szellem jövőjének áldására.

SCHEIBER SÁNDOR

*

A szerkesztő megjegyzése: A kongresszusra — értesüléseink szerint — Magyarországról az Orsz. Rabbiképző Intézet négy teológiai rendes tanára kapott meghívást.

REHESEM

Friedmann Mayert

szül. 1904 körül, aki a munkácsai Sajóvícs téglagyárból deportáltak. Aki látta vagy tud róla, jelentse Rabbiképző Intézet, Budapest, VI. Eötvös-u. 19.

A Magyar Zsidók Orsz. Egyesületének Női Osztálya

május hó 8-án, esütőtőlükön délután hat órakor rendezte ebben az évadban utolsó kulturdélutánját. Ebből az alkalomból annyian jelennek meg az Andrássy-ut. 81. sz. alatti klubhelyiségben, hogy az előadóterem szűknek bizonyult a közönség befogadására. Dr. Beneschofsky Ilona a gyakorlati kétként kitűnő művelője tartott előadást a zsidó gyermeklélekre az üdöztetések következtében beállott sérüléseiről. A közönség feszült figyelmével közepette sorolta fel a szomorú adatokat arra nézve, hogyan reagált a gyermek lelke mindarra, ami vele a szörnyű időkben történt. Sós Endréné Gellért Katalin előadóművésznő magával ragadóan szavalt Somlyó Zoltán és Zalka Magda hangversenyekesnő, akik zongorán Varró Katalin kísért, operafüggőként aratott nagy sikert. Egy Schubert-dalt heber nyelven énekelve, sikert megkoronázta. Havas Kató, Ascher Oszkár kitűnő növénydeke Katalin Agostonné „A csoda” című megkapó elbeszélést olvasta fel. A Női Osztály elnökségének értékes jelentőségű munkájáért Berger Jakabné mondott köszönetet.

Adler sírkő Somogyi Béla-ut. 7

AZ UDVARBAN
Hozott művészlapok vásárlás és
váltalom. SZOMBATON ZARVA.

Munkaszolgálatosok orosz hadifogságból keresik hozzátartozóikat

(Levélük átvethető a Magyar Vöröskeresztnél, Budapest, V., Személynök-u. 21. I. 3.)

Kertész Mihály keresi dr. Kertész Aladárt és feleségét dr. Váner Teréz polg. isk. tanárnőt, Bp., Rákóczi-ut, Divalsarnok épület.

Kripka István keresi Schwarcz Sándornét, Felsőerdősor-u. 3. III. 4.

Krausz Sándor (Ignác fia) keresi Vilor Sándort, Bpest, Király-u. 7.

Knopf Jenő keresi Knopf Jenőné, Dohány-u. 66.
Klein Frigyes keresi Szigeti Mihályt, Budapest.

Liebstein Pál keresi Weiner Rózsát, Budapest.

Reichman László keresi Reichman Ernőt, Bp., Walrman-u. 55.

Váradt László keresi Váradt Sándort és feleségét Fischhof Cecyliát, Tiszaföldváron.

Kézbesíthetetlen levelek

Átvethetők a Magyar Vöröskeresztnek, Budapest, V. Személynök-utca 21. I. 3.

Csillag Endréné, Bethlen-terti Vöröskereszt kórház.

Csillag Ignác, Bp., Roham-u. 5. I. 2.

Davidovics Frank, Báltonya.

Deutsch Ede családjának, Egyháztér, Kosztolnagasse, Szlovákia.

Deutsch Gusztáv és Harsa Károlyné, Bp., Nagymező-u. 22.

Deutsch Márton, Debrecen, Gólyas-utca 6.

Deutsch Salamon, Bp., Rumbach-utca 11.

Ebenstein Benjamin, Bp., Holló-u. 13. IV. 25.

Eugenmann Ilona, Szekesárd.

Felsteing Kohn Jozsef, Bp., Fark Miksa-u. 3.

Erdős Rezső, Szombathely, Wesselényi-u. 13.

Dr. Fodor Ödön, Miskolc, Szemere-utca 13.

Forgács Elemér, Bp., Csaridy-u. 8. IV.

Földes Jenő, Szigetvár.

Földes Vera, Bp., Rákóczi-ut. 37.

Freiwirth Oszkár, Bp., Dob-u. 14. I. 3.

Fried Hári, Győr, Bininger-sétány 211.

Fried Károlyné, Bp., Tar-u. 8.

Friedhof Simonné, Bp., Karolina-utca 51.

Friedmann Hermína, Bp., Nyár-utca 10.

Friedmann Izák, Hódobánya.

Prost Anna, Bp., VI. Dob-u. 72. I. 2.

Funk Imre, Szekesfehervár.

A következő tanévi elő- jegyzések a Pesti Izr. Hitközség iskoláiban

A Pesti Izraelita Hitközség általános iskolájának I. osztályaiba, V. osztályaiba, (a volt gimnázium és polgári I. osztálya), a gimnáziumok V. osztályaiba, valamint az ipari középiskolákba a következő tanévi előjegyzések megkezdődtek. Az érdeklő tanulókat az iskolák igazgatói délelőtt 9-12 óra között jegyzik elő a következő helyeken:

V. ker. Fürst Sándor-u. 21/b.

VI. ker. Eötvös-u. 31.

VII. ker. Wesselényi-u. 44.

VIII. ker. Vilma királyné-ut. 25.

XIV. ker. Abonyi-u. 7-9.

XIV. ker., Szent Domonkos-utca 8-10.

Spanyol

O R O S Z

nyelvórák

BERLITZ

IV., Vörösmarty-tér 2

Telefon: 181-012

GYERMEKÁGY.
BICKEL, ROLLER,
OSSZECUSKOS ÁGY
Nagytéri Szobákban
Király-utca sarok. 50

KIVÁNDORLÓK!

UTLEVÉLKÉPEK gyorsan olcsón és jól
HUNNIA, Somogyi Béla-ut. 6. (Kossuth Lajos-u. mellett)

Zalka Máté

Irtu: Gergely Sándor

Mit tagadjuk, az utókor hálátlan. Ahhoz, hogy a nagy elődökért értékiüknek megfelelően méltányolja, alkalmas kell keresnie s évszázadokat megragadnia, hogy ennek ürügye alatt hódolhasson a hősök és alkotók emléke előtt. Zalka Máté tíz éve halt meg, kortársunk, az ő neve nem légies emlék, hanem program s személyiségének megfejtése érdekes kísérlet. Ki volt ez az ember, akit a Szovjet-Unió népei Zalka Máté néven tisztelnek, akit a spanyol forradalmi munkásosztály Lukács tábornok néven zárt szívébe, akit Törökország demokratikus értelmisége és parasztsága Kemény László néven ünnepel? Erre a kérdésre adott választ egyik nőrokonunk, aki Zalka Máté nevének eredetét így magyarázta meg:

— Zalka Máté nagyon megszerette Mátészalkát, ahol gyermekkorának legszebb éveit töltötte, s ezért később, amikor

írni kezdett, ennek a városkának a nevével jegyezte novelláit és regényeit. Zalka Máté azonos Mátészalkával. Még gyermekember volt, amikor kirepült a családi fészekből, — mesélte Gergely néni szeretettel a hangjában, családi emlékeit idézve fel egy régi világról, amely már megsemmisült, s egy kis szatmármegyei falucskáról, Matolcsról, amelynek zsidó temetőjében alusszák örök álmukat Zalka Máté szülei. Az édesapja, Frankl bácsi, közszerelemben álló terménykereskedő volt, aki jellegzetes képviselője volt az elmagyarosodott zsidónak, aki őszintén lelkesedett Kossuthért és a 48-as szabadságharc hőseiért, de emellett családjában a zsidó hagyományok szellemé uralkodott. Frankl bácsi azt szerette volna, ha fia az ügyvédi pályát választja hivatalul. A serdülő korban levő diák, aki Szatmárnémetiben több-kevesebb szorgalommal magolta Vergílius hős költeményét, azonban sokkal fontosabbnak tartotta azt, hogy a „Szamos” című lapban minél gyakrabban jelenjenek meg tárcái és karcolatai. Azután huszár-

önkéntes lett, a harcokra vitték, fegyverbe esett... soha többé nem láttuk... Néha iri nekünk. Nagyon szerelt volna hazajönni.

...Ime a hős, ahogyan a családjában ismerték...

A világ szemében természetesen többet, értékesebbet, fel-emelőbbet jelent ennek a hősnak a magatartása és példamutatása, akit a negyedik rend szabadságharcosainak sorában a legelőkelőbb hely illett meg. A történelem számontartja azokat a hősöket, akik azért harcoltak, hogy egy népnek — elenyésző kivételtől eltekintve, egyedül, saját népüknek — a szabadságot vívják ki. Zalka Máté azok közé tartozik, aki minden elnyomott nép és elnyomott osztály szabadságáért harcolt.

Zalka Máté regénnyel (Doberdó), szindarabbal (Jeruzsálem), novellákkal és fegyverrel a kezében harcolt az orosz fehér ellenforradalom, a török reakció és a spanyol fasizmus ellen. S hirdette minden népnek, hogy nem lehet szabad az a nemzet, amely elnyom és legáz máso-

kat, nem lehet boldog az az anya, akinek a fiai legyilkolnak más népből származó édesanyjait. Zalka Máté hős volt és nem kalandor. A kalandor mindig más cimborákkal szövetekezik, minden meggyőződés nélkül homlokegyenest ellenkező érdekekért harcol: Zalka Máténál csak a hadszíntér változott, de az ellenség is és a bajtársak is mindig ugyanazok voltak. Éppen úgy, mint ahogy Marx tanainak az igazságai érvényesek a föld minden országának társadalmára, ugyanilyen egyetemes érdekek diadalmajuttatása érdekében harcolt Zalka Máté is. A történelem eddig csak a feudalizmus hőseit tartotta számon és ékesítette fel legendákkal. Zalka Máté az első közé tartozik, aki megnyitotta a negyedik rend hőseinek sorát. Zsidók, oroszok, magyarok, spanyolok, törökök, kínaiak és minden szabadságért harcoló nép nagyjának valhatja őt, csak a fajelmélet megszállottjai, a dolgozók kizsákmányolói, a kis népek elnyomói ne vegyék Zalka Máté nevét az ajkukra, hogy megszenteltség, misztikus és beszennyezett eméleket.

Kerr Alfréd és a zsidóság

Irta: SZILÁGYI GÉZA

MÉG EL? — kérdezték tőlem a minap. „Élni él — válaszoltam, — de...“ A „de“ szócskát most nyomatom vissza kell vonnom, mert ez a rezignáltan kicsinyítő kötőszó itt nincs helyén. Egy tekintélyes és szavahibéd svájci lap ugyanis azt újságolja, hogy a nyolcvanéves Kerr Alfréd, az igazán világhírű kritikus, írók és színészek, könyvek és színművek páratlanul egyéni felfogású és stílusú bírálója másfélévtizedes hűdös után visszaköltözik Németországba, de nem fáradt aggastyánt megillető pihenőre, hanem a legnagyobb hamburgi napilap sok munkát vállaló főkritikussá. Ha a kilencvenéves Shaw a világnak legöregebb színműírója, a nyolcvan évizedet átélte Kerr a legidősebb színi bírálója. (Számár vagy öcsém! — rivalna rám, szókimondó közvetlenségével, ha valaha olvasná a sorokat. — A legidősebb? Hát nem tudod, hogy örökifjú maradtam. Egyre nincs tehetségem: a megérettel Hazugság, hogy nyolcvanéves vagyok! Menj a pokolba!)

ÖTVENÉVES volt, amikor magába szédített egy tizenkilenc éves pompás leányt. Felségül vette és már gyermeket vártak. Ekkor a modern dögvész, a spanyol influenza napok alatt özvegyesbe roskasztotta a legboldogabb férjet. Kerr roskatagsága hamar elmúlt. Közel volt a halvánhoz, amikor másodikban nősült és egyebekben kívül gyermekáldás is igazolta ezt a kései mászt. Nem bírt — nem is akart — megöregedni, sem testileg, sem szellemileg. „Százötvenöt évesen leszek!“ hencgett nem egyszer. Nem csodálom, nem én, ha kisportolt testével és örökmozgó szellemével megérné ezt a mesébe illő kort. És akkor ő lenne a földkerekség legöregebb (ne mennykövezzon ugyan Kerr bátyám, máris helyeshibéd), dehogyan legöregebb, hanem, a hazug anyakönyvi adatokat nem tekintve és a frissességnek döntő fokával mérve, legfiatalabb zsidóját!

ÉZUFFAL NEM MÉLTATOM — hosszú hasábok sem volnának erre elegendők — a legkörmörebb európai kritikák költőjét. (A legtöbb kritikája meredeken és gögösen följe emelkedik annak az „alkolás“-nak, amelyről szól, akár verset, regényt, színművet, írói magatartást vizsgál röntgensenével.) És nem mintázom papírosan — ezer sor is kevés volna rá — a szenvedélyes utirajzt író, aki a legtudatosabban, egyben a legösszönösebben megválogatott szavakkal a világ legkülönbözőbb vidékeit az ott lélekdő

emberekkel és állatokkal együtt élőkül bővölte az olvasó elé. Leírásai művészi csodatételek. Három mondatlalt fölépít egy várost, tízzel egy országot terít széjjel, husszal egy népet nemz. Ujjáteremt minden, egyúttal bírálatot is mondván mindenről. Mint maga jellemzi magát: egybeömlőve nyújtja a gyűlölet és a szeretet szülte kritikát. Írói munkásságában lelkesedve vallott ideálja a zsidó. Dávid király, akinek két „műsere“ volt: parittyája és hárfája. Kerr félelmetes parittyája mindig célba talált, boszorkányos hárfája pedig utánozhatatlanul egyéni magával zeng. Ez a nagy német-zsidó művész Dávid királyhoz fogáskodik, mint a maga kritikai művének „patrónusához“, Dávid királyhoz, a Góliátot leterítőhöz és a zsoltárosához. Mintaképül állítja maga elé és hű zsidó szívvel zárandokol „fejedelmi ósének“ szellemi utján.

„ZSIDÓ DARABOK“ című bírálat-sorozatában végigölvöldözi parittyájával, szinte bakólosan megsebezve őket, a dán Nohansen, a francia Henry Bernsteint, a német Max Bernsteint, a hollandus Heijermanst, az orosz- lengyel-zsidó Salom Ascht. Felpanaszolja keserű gumyát, hogy ezek a szerzők — óvatosságból, félénkségből, megalkuvásból — szándékosan kicsinyített, sőt letröppített, tehát eltorzított zsidó alakokat visznek a színpadra: olyan oroszlanokat, amelyek teljes csészéből isznak, nyakövet viselnek és szeliden duruzsolnak. Ha ma egy Heibel akadna a zsidó színműírók között — eddig ez a keresztény zord lángelme közelítette meg legjobban a zsidó lelket! — akkor legbelsejükből tizenhárompróbás zsidókat teremtené a deszkákra:

erős gerincű „kelj-föl-jancsis“ férfiakat, a szerencsésükre Állandóan meg nem váltottakat, az egyszerűre, egyazon alkatban legkeményebbeket és leglággyabakokat, felsőbbrendű és felsőbb-séges teremtményeket, a zsidóság színét-virágát, a forrón az élethez ragaszkodó, százszor eltemetett és százszor nemcsak feltámadó, hanem magasra is felmeredő ősméneke örök „tisza-virágzerű“ apró ércnyelket, legfőképp masalban nélkülöző, hogy nem tükrözik vissza az életnek azt a „csodáját“, amely megtestesül a zsidó családfelelőben: a fennmaradás határozott erejét. Megszállott hitvallóként hirdeli, hogy az ősrégi zsidó szellem nagysága megrendítő, szinte rettentően lenyűgöző, semmivel össze nem mérhető, szemébe nem fogható. De ettől a szellemtől magától — a testvéri rokonérzés sem hallgatja el ezt vele — a gyenge zsidó költő még nem válik erőssé. Kerr pedig, mámoros nagyraívágásban, éppen ezt az erőt szerelné, várja, követeli, de eljövetelet reméli is. Ugy érzi, joga van erre a reménységre.

KERR ALFRÉD a legnyugtalanabb zarándokok egyike volt világlelétben: az iradalomban nem áhápodott meg a régi nagyságoknál, hanem ujakért apostolkodott, ha ezek az ujak haladást is jelentettek: etikai, szociális és esztétikai haladást, az emberiséget előbbre vivő értéktöbbletet, az életérzés gyarapítását és magas hőfokra forrástását. És soha meg nem nyugvóan zarándokolt a földi téren is, egyre járva európai, ázsiai és amerikai népek hazáját. Utazásain hajszás gyorsasággal szágulda kergette és mohón magába zsákmányolta a

legnagyobb és a legparányibb benyomásokat — egyaránt, hogy több kötetet megtöltő utirajzában aztán belesugálja őket az olvasó lelkébe. Egyiptomban utazva onnan elvelődött Palesztinába is, még Herzi Tivadar halálának évében, jóval a nagy cionista fellendülés előtt. Ott aztán papírosra vérezte a legszébb és legbizarrabb prózai költemények egyikét, oly költeményt, amelyet csak „a rajongók fájából való zsidó“ — Kerr ezt a főnemesi rangot adományozza magának — komponálhatott és hangszerelhetett. A parittyája és a hárfája názzának ezt a páratlan gyönyörűséget, az impresszióknak, érzéseknek és gondolatoknak ezt a gögösen elzárított bőséget csak akkor érzékeltethetnének igazán, ha a Jerusolajim című kerri csucs- teljesítménynek mind a harminc oldalát idémesolnám. Ezt sok minden tiltja. De leküzdhetetlen kényszer hajtja az alkotás nehány vértömörűmának gyarló ki-pengelésére. Palesztina micsoda! Kerr erős villanyfényű szemében? „Komoly föld és a szépség földje! Ifjú föld! Tavasz földje! Zsidók földje! Sziklák földje és a nap földje! A dac földje és a fény földje! A sivatag földje és a kutak földje! A harcok földje és Ráchel földje! Zsidók földje, lelkek földje!“ Ezen a földön boldog odadással érzi „Nagy Atyáinak, a Világ Őseinek“ megrendítő és üdvöztető közelségét. Rég volt, hogy elkerült onnan, de tudja, hogy utolsó lehellelég szívében él majd a föld szent emléke. Kik az ő zsidó ideáljai? Sámson és Barkochba, a gerincesek, a keménynyakúak, a vakmerő lázadók, a soha magukkal és másokkal meg nem alkuvók, eszményi példaképei annak a népnek, amelynek legjobbjai, legkülönbjei csodatatosan hajhatatlanok voltak és kétezer év után is előrelökik az emberiséget. És amikor fájó szívvel elbúcsúzik az Országtól, Izraél elcsúszott, de holtukban is föl-magasodó fiainak sirjait kösgönti, ezekkel a zord és mégis gyöngéd szavakkal: Sámson, aléchem, béke veletek! Még egyszer az ő felsőbbrendűségükre gondolom, hestiktől megrálgalmazott emberségükre, nemesen védekező buzgósságukra. Leigázva, megkínózva, elégetve, agyonverve, mégis örökre meg nem öltethet! És szívem letérdelt előttük!

A MI MEGKEMÉNYEDETTE SZIVÜNK is ellágyult és letérdelt e vad hitvallás hallatára! Te nyolcvanéves „Kelj-föl-Jancsis“! Németországba, ha nem is haza, de visszatérő keménynyakú! Te aggastyánok legfőbbjával Törelten gerinccel egyenesen állva, büszkén példázod ősrégi zsidó népednek elpusztított hatatlan örök fiatalsgátl!

Jobb nő orth. kóser háztartásba házvezetőnőnek kisebb családban elhelyezkedne. V., Szépet-u. 20. II. 2.

Orth. kóser kétszersült

mindennemű pék- és cukrászsütemények

WEISZ MÓR DOB-UTCA 22

WEISZ CUKRÁSZDÁBAN reggel tejes ételek, fagyalt ismét kapható.

SIREMLÉKEK EICHBAUM MÓR és FIAI
V., Rudolf-lér 3. (Margit-hídnál)
Szombaton zárva

Női-, férfi szövet és selyemkülönlegességek
nagy választékban

Keményi, Kövári, László és Gábor cégnél

Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 13. Telefon: 184-579.

A XXII. izraelita községkerület újjáalakuló közgyűlése

A szegedi községkerület a munka ünnepén, május 1-én alakult újjá Stern Márton szegedi elnök vezetésével. Az újjáalakuló közgyűlésen megjelentek Csongrád, Csanád és déli Pest vármegyék községkerületi hitközségi képviselői. A valamikor tekintélyes lélekszámot reprezentáló községkerület ma a deportáltak következtében elnéptelenedett s az egész kerület lélekszáma akkora, mint 1939. évben a szegedi hitközség felerészese volt.

A közgyűlést a Löw Immánuel gyönyörű templomában tartott ünnepélyes istentisztelet előzte meg, melyen Bán Ernő főkanonok a Korányiné Lamberg Rózsa vezényletével működő kórus kíséretében Av horahamim-ot adta elő. Utána Frenkel Jenő szegedi főrabbi emlékezett meg az elpusztult hitközségekről, majd egy midrasi tanítás fejtegetése alapján programot adott a megújuló kerület munkájához. A meghatározott istentisztelet a Hattikva hangjaival ért véget.

A közgyűlésen, amelyet Stern Márton elnök nyitott meg, dr. Katona Dávid szegedi hitközségi jegyző, kerületi képviselő emlékezett meg azokról a mártirokról, akik a deportálásban, internálás, vagy munkaszolgálat közben pusztultak el. A hitközségek papjai közül Löw Immánuel, a szegedi hitközségnek 65. évén át lelki atyja, Kecskeméti Áruinak öli, Kalmár György csongrádi, Adler Ignác gyulai, Silberfeld Jakab békéscsabai főrabbi, Rosenzweig Rezső békési és Büchler Gyula mindszentirabbi és a kalocsai hitközség papja veszteségei a kerületben. A közgyűlés egyperces felállással adott zolt a kerület mártírjai emlékének és a megemlékezést jegyzőkönyvbe iktatta. Ezután dr. Pap Róbert korelnök indítványára a közgyűlés egyhangú lekesedéssel Stern Márton szegedi elnököt választotta meg háromévi időtartamra a községkerület elnökévé. Dr. Pap Róbert meleg szavakkal üdvözölte a megválasztott új elnököt, amelyre az meghatározott hangon mondott köszönetet.

Ezután az elnök indítványára a közgyűlés közfelkeltéssel 3. évről egyházi elnökhelyettesnek dr. Frenkel Jenő szegedi főrabbi, világi elnökhelyetteseknek dr. Deutsch Béla hódmezővásárhelyi és dr. Endrei Áruin málói hitközségi elnököt választotta meg. Kerületi előjárók lettek: Dános Dezső, Gerzner Sándor, dr. Kertész István, dr. Lénárt Pál, dr. Pap Róbert szegedi, dr. Gáspár Áruin abonyi, dr. Stein Gyula kecskeméti, Benedek László nagykovácsi, Simon Ignác szentesi képviselők. A községkerületi bíróság I. félévi elnöke lett dr. Pap Róbert, elnökhelyettese dr. György Mór,

Hódmezővásárhely, a II. félévi bírósági elnök dr. Lénárt Pál, elnökhelyettese dr. Gáspár Áruin, Abonyi Tanfelügyelők dr. Frenkel Jenő szegedi és dr. Schindler József, kecskeméti főrabbi. A községkerületi bíróság kisorsolt tagjai: Molnár Áruin, Dános Dezső, dr. Kollós Károly, Bán Ernő, dr. Katona Dávid, dr. Wilhelm Lajos, dr. Kertész István, Szeged, dr. Schindler József, dr. Stein Gyula, Kecskemét, Benedek László, Nagykovácsi, dr. Deutsch Béla, Hódmezővásárhely, az első félévben, Elser Miklós, Robiczek Pál, Hutterer Dezső, Gántner Sándor, Stern Márton, Szívós Elemér, Szeged, Weisz Károly, Csongrád, dr. Grünfeld Sándor, Hódmezővásárhely, Róna István Cegléd, dr. Csik Gyula, Szentes, Horvát Ferenc, Kistelek, a második félévben.

A tisztújítás megtörténte után Stern Márton elnök mondott köszönetet dr. Frenkel Jenő főrabbi beszédéért, majd programot adott, melyben megemlékezett a zsidó élet minden problémájáról. Hálával emlékezett meg az amerikai testvérek segítő készségéről, beszámolt a

Zsidó Alap Bizottságának munkájáról. Hílet tett az önálló Zsidó Állam mellett. Beszédet a következő szavakkal fejezte be: — Vidéken élek, ismerem a vidéki zsidóság problémáit. Számítanom olyan hitközség van, ahová csak a férfiak érkeztek haza. Összeházasodnak tuloldai nőkkel és így a megmenekült zsidóság egy nagy hányada veszendőbe megy. Az Országos Ertekezlet feladata lesz a fiatal zsidó papoknak a veszélyeztetett területekre való küldése, ahol a pásztorizációs munka lelkiismeretes elvégzése lesz főkötelességük.

Ezután bemutatta az Országos Iroda üdvözlő táviratát, melyet a közgyűlés köszönettel vett tudomásul.

Dr. Wilhelm Lajos szegedi képviselő és dr. Schindler József kecskeméti főrabbi fel-szólalásai után Stern Márton elnök választott az elhangzoltakra, kifejtve, hogy nincs fővárosi és vidéki zsidóság, csak magyarországi zsidóság van. Feladatának tartja, hogy a vallástól eltávolodott zsidóságot visszavezesse a tradícióhoz és biztosítsa őket a jövő számára.

Tisztújítás az Óbudai Izr. Hitközségben

A demokratikus szellemű megválasztási módú választás alapján történt meg az új tisztikar megválasztása Óbudán.

A kitűzött határidőre egy választási lajstrom futott be a választási bizottsághoz, mi által a listán szereplő 35 képviselő, testületi tag — a szavazási eljárás lefolytatása nélkül — egyhangú határozattal nyerte el mandátumát négy évre.

A május 4-én újonnan megalakult képviselőtestület tagjai sorából titkos szavazással, egyhangúlag újból megválasztották hitközségi elnöké: Spatz Nándor, alelnöké: Elbogen S. Lajost, előjárókká: Büchler Lajos, Fischer Géza (új), Gálos Elemér, Guttman Márk, dr. Hermann József, Kemény Andor (új), Mautner Lajos (új), Stern Endre és Szűcs Zsigmond képviselőtestületi tagokat.

A megválasztottakat Szűcs Zsigmond választási elnök iktatta be új tisztiségükbe. Utána az Óbudai Chevra Kadisa nevében Klein Simon elnök, az Óbudai Magyar Zsidó Ifjak Baráti Köre részéről Rácz Lajos alelnök, a III. ker. MuSz szervezet nevében: Rosenfeld Zsigmond főtitkár, a hitközség alkalmazottai nevében Vándor Andor főtitkár üdvözölte az új vezetőséget.

Spatz Nándor elnök a magán és megválasztott munkatársai nevében meghatott szavakkal köszönte meg a megnyilvánult bizalmat és az érdeklődéseket, mely után nagy vonulokban vártak azokat az eligazításokat és előkészítéseket, melyeket a nagyszámú hitközség újjáépítése és felemelése során a négyéves ciklus alatt megvalósítani kíván.

A péntek esti istentisztelet alkalmával dr. Neumann József főrabbi ünnepélyes aktus keretében avatta fel és kérte a Miadenedatú áldását az új vezető munkájára.

KERESKÉK 13. évfolyamán és rak-
tárkezelésben gyakorlati bíró,
megbízható

Évegessegedet

Referenciák és fizetési igények megadását kérem. Állás azonnal elfoglalható. Szombattartó cég. Ráger Sándor, Miskolc.

Órák, ékszer
legelőcsöbbsen
Klein Lászlónál
Dob-utca 19

Jó és olcsó fatügyöny-
tartó, sin és gergővel. Folyó-
mélér: 27 Ft. Képekkel nagy
választékban. Telefon: 224-238.
Bethlen Gábor-utca 7.

A „Magyarországi Zsidók Deportáltakat Gondozó Országos Bizottsága” információs osztályának közleménye

(Bethlen-tér 2. I. emelet 36.)

Kaukázusban, 236/1250. sz. lágerben tartózkodók névjegyzéke:

Bak Miklós, Bpest, ügyvez.
Bergel Oszkár, Bpest, asztalos.
Bathó József, Bpest, asztalos.
Csik Lajos, Debrecen, cipész.
Egri Jenő, Debrecen, szabó.
Horváth Miklós, Bpest, banktisztviselő.
Katz László, Debrecen, bolikereskedő.
Mayer Aladár, Debrecen, asztalos.

Moskovits Lajos, Berettyóújfalun, orvos.
Polák Wolf, Mátamarcsonfalun, gépész.
Pernáth Már, Salgótarján.
Rózsa Imre, Bpest, asztalos.
Simonovits Már, Eger, kereskedő.
Tisch Rudolf, Debrecen, lakatos.
Viktorovics, Tatabánya, asztalos.

Csum-falu kórházában dolgozik, Petsor-láger, Vorkuta mellett:

Dr. Krausz, nőgyógyász, kb. 42 éves, az Új Szol. János kórház orvos volt.

Oroszországból utban vannak hazafelé:

Felg Kálmán, Rákos, kb. 38 éves, építész. | Moskovits, Kassa, kb. 28 éves, állatorvos.

Külföldi keresések

Alapítványt a DEGOB információs osztálya (Bethlen-tér 2. I. 36.) útján keresik:

Fisch József budapesti főkanonok keresi Markovitz, New Yorkból.

Jonahász Éva, (szül. Reinitz, 1888. Wienben) keresi Jeanette Adjiman, Beyrouthból.

Kende Tamás, 22 éves, volt pozsonyi lakost, aki Plossen-

burgból állítólag Ganskirchen-be, majd Oroszországra került volna, keresi édesapja. Kende Miklós gyógyszerész Pozsonyból.

Dr. Vajda István matematikust, aki Bécsben doktorált és a beosztási szakmájában dolgozik, keresi Heinrich Stern, Miskolc.

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

Hirek Palesztináról

Csak nehezen halad előre az UNO munkája

Még a házi kongresszus idején dr. Nacchum Goldmann a kongresszus leglogikusan felépített beszédében figyelmeztette az egybegyűlt képviselőket, arra a veszélyre, amit Palesztina ügyének az UNO elé vitele jelent. Goldmann dr. aki olyan különösen ismeri a nemzetközi szervezetek munkarendjét, rámutatott arra, hogy az Egyesült Nemzetek hivatali procedúrája olyan elhúzását jelent az ügy tárgyalásának, amelynek elősorban a zsidó nép látja kárát. Akkori jóslata sajnos, beteljesedett. Bár akkor előre nem várt módon előtanácskoztát bírálta az UNO és az 55 nemzet legnagyobb része el is bírálta képviselőit, mégis a korlátozott napirenddel dolgozó UNO sem tud egyetlen ügyben sem lényeges eredményt elérni, s minden egyes lépése hatékony húzódozó tárgyalásokba kerül. Trygve Lie az UNO főtitkára eredetileg arra gondolt, hogy csupán háromnapos tanácskozára lesz szükség ahhoz, hogy egy ténymegállapító bizottságot küldjön ki a szervezett, de amerikai álla-

mok képviselői például ma- gánbeszélgetések folyamán ki is jelentették, hogy teljesen felkészületlenül jöttek el az ülésre, azt gondolván, hogy az csupán néhány napig kijelentőségi ügyben fog tárgyalni. Alaposan már több mint két hete először rendkívüli UNO-gyűlés még mindig csak az albizottság vitájánál tart, anélkül, hogy a kiküldendő bizottság számarányának és a résztvevő országok számának megállapítását eljuttatták volna. A nemzetközi sajtóban visszatérő gondolat, hogy a Palesztina probléma próbátéka az UNO létjogosultságának. Ha ennek ellenére ilyen kasean és igen kis eredménnyel folyik az UNO munkája, a nemzetközi közvéleménynek az az érzése, hogy csupán ködösítés folyik az egész vonalon. Ismeretes, hogy a jeltai egyezményben a nagyhatalmak megállapodtak abban, hogy Palesztina brit érdekszférához tartozik. Kérdés, hogy az egyéb kérdésekben is mennyire tartják be a nagyhatalmak korábbi megállapodásait?

A Jewish Agency a zsidó nép képviseletében az UNO előtt

Ismeretes, hogy az arabok kívánságát a Teljes Ülés elutasította és így nem foglalkoznak most Palesztina függetlenségének körüli deklarálásával. Az araboknak most már más céljuk nincs is, mint minden téren vitát provokálni és lehetőleg megakadályozni, a zsidó eredményeket. Ebben az angolok részéről támogatást kaptak. Az angol kormány ugyanis bizalmas területeken fordul az UNO-hoz résztvevő nemzetekhez közvetlenül a rendkívüli ülés megkezdése előtt, adatokat közölve a zsidó illegális bevándorlásról, arra kérve az egyes államokat, hogy legalább az UNO döntésig akadályozzák meg országukból a zsidók Palesztinába öntözését. Május 12-ike óta az angolok a francia kormánnyal külön megbeszélést is folytatnak ebben a tárgyban. Az orosz kiküldött Gromiko látszólag az arab javaslat mellett nyilatkozott akkor, amikor a maga részéről is kérte a palesztinai állam függetlenségének sürgős megvitatását, ezzel azonban nem az oroszokkal egyetértően szembenálló arabok támogatása volt célja, hanem csupán elősegíteni azt, hogy az angol uralom visszahívását menedék hamarabb a nemzetközi közvélemény elé kerüljenek. Az arab kérés elvetése után — amint arról már beszámoltunk — a Teljes Ülés nem határozott, hogy a Jewish Agencynek lehetőséget kell adni nézetének kifejtésére és

mint nem állami képviseletet a politikai és biztonsági tanács elé utalták. A határozat szerint a politikai és biztonsági tanács hallgassa meg a Jewish Agencyt és azután döntson arról, vajjon kívánatos-e más palesztinai néprétegek képviselőinek meghallgatása is. Bár az albizottság a Jewish Agency után meghívta magához a palesztinai arabok képviselőit is, annak ellenére, hogy öt arab állam képviselője kifejtette már a részét a Teljes Ülés előtt a Palesztinai Arab Főtanács serelemesnek érte az UNO döntést a Jewish Agencynek első helyen való meghallgatását illetően és távollétban bejelentette az UNO főtitkárának, hogy nem kívánna megjelenni az UNO bizottsága előtt. Az albizottság jelenleg azon fáradozik, hogy az arab főtanácsot elfogadásának megváltoztatására bírja. A Jewish Agencynek, mint szervezetnek nagy sikere a meghívás, mert ez ismét nemzetközi elismerést jelent annak a ténynek, hogy Palesztina ügyében a zsidó nép nyilván a Jewish Agency a hivatalos szerv. A nagy amerikai zsidó szervezetek, kivéve a revizionista szerveket, valamint az Aguda világszervezete is, a Jewish Agencyt bízták meg a zsidóságnak az UNO előtti képviseletével. Május hó 8-án, esütőfőtkön került sor a Jewish Agency meghallgatására az UNO-ban. Míthogy Ben Gurion nem érkezhett meg

idejében, Aba Hillel Silver rabbi vezette a Jewish Agency delegációját. Fényképezőgépek és filmfelvételgépek pergőlőzében foglalka el Aba Hillel Silver kijelölt helyét az UNO tárgyaló asztalánál és adta elő a korábban a zsidó szervezetekkel együttesen megbeszélte zsidó álláspontot. Történelmi visszapiantást adott a mandátum felbontására vonatkozóan és itt elismerő szavakkal szólt arról, hogy Anglia volt az első állam, amely elismerte a zsidóság nemzeti igényeit. Ennél keményebb szavakkal illette azonban az angol kormányt két világháború közötti és különösen a második háború utáni magatartását. A Jewish Agency és az összes

nagy zsidó szervek kívánságának lényege az, hogy mindaddig, amíg az UNO nem foglalkozhatik a palesztinai problémával végleges megoldásával, az Egyesült Nemzetek Szervezete kötelezze Angliát a mandátumban foglalt kötelezettségek végrehajtására. Ismét ismerte el a már szinte feledésbe merült zsidó nemzeti otthon szerződés biztosította jogait, amelyek közül a leglényegesebb az ország gazdasági befogadóképességével arányos szabad bevándorlás és földművelés. A tárgyalások jelenlegi fázisában csupán ez a zsidó szervezetnek követelése, ehhez azonban ragaszkodik a Jisuv egysége, a D. P. táborok kétszázézeres tömege és a világ egész zsidósága.

Nincs megegyezés a kiküldendő ténymegállapító bizottság összetétele és feladatának meghatározása ügyében

A Jewish Agency meghallgatása után, minthogy a palesztinai arabok képviselői nem jelentek meg, a politikai és biztonsági bizottság a kiküldendő ténymegállapító bizottság összetételéről kezdett tárgyalni. Két javaslat fekkelt a megbízottak előtt, egy amerikai és egy argentin terv. Az amerikai tervet szerint a ténymegállapító bizottságban nem vehetnek részt a nagyhatalmak, az argentin javaslat szerint a 11 állam közül az arabok és a nagyhatalmak képviselői is helyet kapnának, sőt a Jewish Agency szavazati nélküli megbízottja is. A tárgyalás folyamán további problémát jelentett a ténymegállapító bizottságnak adandó jogkör meghatározása. Több felszólaló szerint semmilyen tekintetben nem szabad a kiküldendő bizottság megbízatását korlátozni; Gromiko orosz megbízott ennek az elvnek általánosságban történő elfogadása mellett hangsúlyozni szeretné a megbízatás megegyezésében, hogy a kiküldendő bizottságnak javaslatot kell tennie Palesztina önállóságának megteremtésére vonatkozóan. Az UNO gyakorlatának megfelelően a kérdésben sem tudtak dönteni és az össze- felmerült nehézségek elsimítására az albizottság önmagából újabb kisebb tagzámú albizottságot küldött ki a javaslat kidolgozására, ez az újabb kisebb bizottság munkájának eredményét majd a politikai biztonsági tanács első terjesztő, és csak ha többséget kap a szavazatokban, akkor kerül az a teljes Ülés elé megvitatásra.

lapzárta után érkezett: Dávid ben Gurion a Jewish Agency elnöke megérkezett az Egyesült Államokba Ben Gurion megérkezésekor az újságíróknak kijelentette, hogy a Palesztina-probléma megoldása: „Zsidó Állam és zsidó arab szövetség”. Azóta Ben Gurion részt vesz az UNO ülésein, ahol élénk vitában áll a palesztinai arab képviselőkkel, akik szintén elfogadták már az UNO meghívását.

(GELLÉRT)

CÍÁNOZ MEZEIVACUUM VI., Rákóczi-utca 62. Tel. 221-895
Takarít. Radiroz

Ágytoll — Pehely

legelősebben Kohn Irén, VIII. József-körút 42. Kész párnák minden méretben. Ágytoll gőztisztítás villanyerőre.

ÓRÁT, ÉKSZERT
NEUFELDTÓL
csak Rákóczi-ut 8/a.

Öt forintért

egy hónapig olvashat kölcsönkönyvtárunkban György József, VI., Andrássy-ut 15

HIREK

Az UJ ÉLET
előfizetési díjai:

1 hónapra . . . 4 forint
negyedévre . . 12 "
félévre 24 "
egész évre . . 48 "

Az előfizetések postatakarékpénzüli befizetéssel lappal küldendők be a 26.209 számú postatakarékpénzüli szám-lára.

— Ortulay Gyula a Pesti Izraelita Hittközségben. Ortulay Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a napokban látogatást tett a Pesti Izraelita Hittközségben, ahol az elnökökkel hosszabb eszmecsere folytatótt.

— Orthodox vallásos félóra a rádióban. Május 13-án, kedden reggel 1/8 órakor orthodox vallásos félóra volt a rádióban [Wollner Béla rabbi, Fisch József főlkantor, Speizer Márton, Gottschál Jakab és Kollmann Armin közreműködésével.

— Eppler Sándor emlékezete. Kegyeletes emlékünnepséget rendez az Eppler Sándor Baráti Kör a néhai főtitkár halálának ötödik évfordulóján a rákoskeresztúri temetőben. Kéri a megboldogultnak barátait és híveit, hogy az évforduló napján, május 20-án reggel 1/2 órákor jelenjenek meg Eppler Sándor sírjánál.

— Zsidóknak a zsidóságról. A budai templomokban tovább folyik a rendkívüli érdeklődést keltő prédikáció-sorozat. Legutóbbi pénteken a Zsigmond-utcai templomban dr. Beneschowsky Imre főrabbi beszélt "Emlékezés, felejtés, megbékélés" címen, a Bocskay-utcai templomban dr. Hahn István rabbi-képző-intézeti professzor "Demokrácia, zsidóság" címen. A legközelebbi pénteken, május 16-án este 7 órakor a Zsigmond-utca 49. sz. a templomban dr. Hahn István professzor fog szólni "Demokrácia, zsidóság" címen, a lágymányosi templomban pedig (Bocskay-ut 37.) dr. Scheiber Sándor rabbi-képző-intézeti professzor tart prédikációt "A zsidó szellem jövője" címen. A sorozat folytatásaképpen vasárnap, május 18-án d. e. 1/21 órákor a Zsigmond-utca 49. sz. a. tanácsteremben vallásos dA-előtt lesz, amelyen áldást és exhortációt dr. Beneschowsky Imre főrabbi mond, dr. Fényes Mór rabbi, a pesti hittközség ny. vallásoktatási szakfelfelügyelője pedig "Utazás a kíváncsiokhoz, tanács az ittlakóknak" címen tart előadást. Sirota Sándor főlkantor ünnepi-melodistákat ad elő.

— A budai és óbudai munkaszolgálatosok gyűlése. Csütörtökön este a budai és óbudai

Az 1944. és 1945. év vértanúiról
való megemlékezés időpontjai

Az Országos Beth Din közleményel:

Értesítjük hittestvéreinket, hogy a vértanúkról való kegyeletes megemlékezés időpontjainak megállapítása céljából ezen-tul hétről-hétre az esedékes "Jahrzeit"-dátumokat az Uj Élet-ben közzétesszük.

Elhalálozás 1944. és 1945. ében				Jahrzeit 1947-ben	
1944 május 19.	1945 május 9.	(Ijár 26.)	péntek	május 16.	
1944 " 20.	1945 " 10.	(" 27.)	szombat	" 17.	
1944 " 21.	1945 " 11.	(" 28.)	vasárnap	" 18.	
1944 " 22.	1945 " 12.	(" 29.)	hétfő	" 19.	
1944 " 23.	1945 " 13.	(Szivan 1.)	kedd	" 20.	
1944 " 24.	1945 " 14.	(" 2.)	szerda	" 21.	
1944 " 25.	1945 " 15.	(" 3.)	csütörtök	" 22.	

Állik csak azt tudják, hogy hozzátartozójuk 1944 május 23. és június 21. között, illetőleg 1945 május 13. és június 11. között halt meg, azok ez évben június 18-án (Szivan utolsó napján) tartják az évfordulót.

munkaszolgálatosok gyűlést tartottak a Munkaszolgálatosok Antifasiszta Szövetsége-nek Lajos-utcai helyiségében. Több-száz volt munkaszolgálatos töltötte meg a termet. Dr. Gerő Imre, a budai hittközség elö-járója és a budai munkaszol-gálatosok elnöke mondott meg-nyitóbeszédet, majd Löwy Má-tyas olvasott fel munkaszolga-latos verseket. Sós Endre A de-mokrácia önnédelme címmel tartott hosszabb szabadelőadást, rámutatva a demokrácia kor-szerű értelmezésének, a formai és lényegi demokrácia különbö-zőségének, továbbá az emberi jogok lényegének fontosságára. Beszédét azzal fejezte be, hogy a munkaszolgálatosok teljes erejükkel megvédik a demokrá-cia vívmányait és sohasem tűrik el, hogy bizonyos oldalról a demokrácia eszközeivel sebez-zék meg a demokráciát.

— A Szocialista-Cionisták (Ichud-Mapaj) Pártja legköze-lebbi összejövetelén, az antisze-mitizmusról szóló sorozatban: Antisemitizmus a vildéken címmel Krausz Henrik kapos-véri főrabbi ad elő. (Május 18., d. u. 6 órakor, Fürst Sándor-utca 21/b.)

— Uj közjegyző. Dr. Kelényi Pál miskolci kormánybiztos megbízott, ügyvéd hittestvéreinket az igazságügyminiszter Bu-dapestre közjegyzővé kinevezte, aki II. Fő-utca 71. sz. (Pest-vidéki Törvényszékkel szem-ben) megkezdte működését.

— A Debreceni Zsidó Nő-egylet újjászakult. A nemes hagyományokkal rendelkező, évtizedes múltú visszatekintő Debreceni Zsidó Nőegylet há-rom éves kényszerzünet után ismét megkezdte működését. A rendkívüli idők fokozott munkásságot követelnek. En-nek a ténynek óhajt eléglet tenni az újra életre hívott nemes intézmény, hogy ezzel is megfeleljen ama fontos hivatásának, melyre rendelt-eit. Az egyesület május 3-án tartotta meg tisztújító közgyűlést. Egyhanguan va-lasztották meg a tisztkart és a választmányt, melyben ugy-

a statusqo, mint az orthodoxia egyformán van képviselve. El-nők Langer Imréné, társelnő-kök Schreiber Jakabné és Mező Arminé lettek. Ügyész dr. Aczél Jenő, titkár pedig dr. Barabás Miklós lett. Az új tisztkar nevében Langer Im-réné az új elnököt köszönte meg a közgyűlésnek a bizalmat. Visszatekintett a nőegylet eddigi áldásos és nélkülöz-hetetlen működésére, megemlé-keztet nagynevű elődeiről: Lederer Miksánéről és Bern-feld Sámueléről, akik nevé-hez az egyesület felvirágozása fűződik és akik szintén de-portált-halált hallak. Az egye-sület önkénteséhez szóla — többek között a következőket mondotta: "A cél: a háboru testi és lelki sérültjeinek, a szegényeknek támogatása, be-tegek, agok, gyermekek istá-polása, intézmények, tanfolya-mok életre hívása abból a cél-ból, hogy kenyérkereső nélkül maradt asszonylányainknak va-lamely kereseti ág elsajátítá-sára alkalmat adjunk. Asszonylányaink szorosabb ösz-szefogása, összemecigitése, a társadalmi rétegződések el-iminálása, a zsidó kultura ápolása és kimélyítése."

— A Zsidó Egyetemi Hall-gatók Szervezetének műsoros estje a Fórum Klubban. A Zsidó Egyetemi Hallgatók Szervezete május 17-én, szom-baton este 8 órai kezdettel a Fórum Klub (Zrínyi-u. 5.) tükörltermében műsoros estet rendez tagjainak felszólalozó-sára. A műsor keretében fel-lépnek dr. Náthán Sándor, Ascher Oszkár, Palotai Erzsé, Sándor Judit, Rellé Gabriella, Várnai Zseni, Kornis Káro. Konferál: Hutás Imre.

Héber könyvek,
Talesz, T'filin

Jahrzeit-tábla készítését vállalom. MEISELS KÖNYVKE-RESKEDŐ, VII. Dob-utca 13. VÉTEL, ELADÁS, JAVÍTÁS.

Székely Emil

Ékszerész 26 Rákóczi-ut 26 Briliáns, ékszer, arany, ezüst, órák, ves, cseréj és elad.

Engländer sütőde

újjaépítve, tisztemben.
Cukrászsütemények jó minőségben.
Karácseny 8-u. 1. (Telek-tér sarok.)
Telefon: 336-757.
Sólet-elhelyezés.

Hajfestés,
hajápolás,
tartóshullám

HAJMUNKÁK — PEDIKŰR
Renczésné, Csengery-utca 84.

VIDÉKI 38 éves özvegy
betársulna

közreműködéséért 29.000 Ft készpén-zel, bármely szalonban, bevezetett rendeltetés árát, akár vidéki nagyvárosba v. Budapestre. Csak komoly és annál előbbi leendő vállalkozók. „Agilis üzletasszony” jelzőre a ki-művelés.

JAHRZEIT-
TABLA

készítését olcsón elvállalom.
UNGAR MÓR, Király-utca 17.
Kapu alatt vagy I. emelet 4.

Baromfi és marhahús, min-dennap friss vágás, napl áron kapható. Kohn és Erbst, IX., Mátyás-u. 5.

Házmestert

aki szereléshez is ért, cserelá-kással keresek bérházba. Vica-nincs. Halász, Németvölgyi-ut 8.

Hozza be férfiruháját,

szövetét, fehérneműjét, szőnye-gét, izületem-részét megveszem. Hívásra jövök. Népszínház-utca husz. Telefon: százharmat-hét-hatszázhuszonöt.

Talesz javítását

mosását, fehérneműjavítását jütányos árban vállalom. Vessék bármilyen hibás taleszt. Popper, Holló-u. 12. sz. 4.

Ezúton értesítjük bará-tait, kollégáit, tanítvá-nyait és ismerőseit, hogy

Dr. Klein
Ábrahám

a Pesti Izr. Hittközség rabbi vallásstanár srem-lékének avatása május 18-án 11 órakor lesz a rákoskeresztúri Izr. tem-etőben. I. a. 5. sor, 27. sz. Öv. dr. Klein Ábrahám és gyermekei

Ravensbrück

Tizenegy hóhérral itették halálra a napokban, közülük az egyik női főhőher öngyilkosságot követett el — olvassuk a napilapokban. Megszokott hír ez és az ehhez hasonló hírek az elmúlt években, el lehet mondani, hogy az olvasóközönség egy része unottan lapozza tovább az újságot, hogy érdekesebb olvasni-lóra találjon.

Van azonban két kategória, akik megállanak ez újsághír láttán és elgondolkoznak a sokak olvasása közben. Az elsőbe tartozik az a nébány szerencsés lány- és asszonytestvérünk, akik megjárta Ravensbrück poklát, találkoztak ott ezekkel a minden emberi érzésből kivetkőzött bestiákkal, gyilkosokkal, de meguszták egy-két pofonnal, rugással, veréssel, míg később máshová vitték őket onnan, de csak azután tudták meg, hogy ez az elszállítás az életet jelentette számukra. Vannak aztán olyanok is, akik ott maradtak ugyan Ravensbrückben, de erős szervezettel lévén — mindenkit meg ezeknek az elvetemült emberirtóknak sem sikerült elpusztítani — megmenekültek, élvezelve az éhezést, az emberfeletti szenvedéseket, valamint a gaz brutalitásokat és a fel szabadulás után hazajöttek; most már csak mint rossz álomra gondolnak vissza az ott eltöltött borzalmas napokra, csak néha éjszakánként riadnak föl mély álmukból hangos sikolyal, boldogan ébredve, hogy ágyukban fekszenek és nem a ravensbrücki blokk valamelyik barakkjában, összezsúfolva beverve a kemény deszkán, még éjjel sem tudva kipihenni az Appel-ek és a napi munka mindenkit halálra gyengítő fáradtságát.

A második csoport, akik nem síriának tova e szó halálára: — Ravensbrück, — ezek mi vagyunk, én, te, ő; én, akinek felesége, te, akinek édesanyja, ő, akinek leánya vonult be 1914 október 23-án a Kisok-pályára, onnan Felsőögdre, majd át Budára és Békásmegyeren keresztül, Hegyeshalomra át, végül gyalog, éhezve-fázva meneteltek az országutakon egészen addig, míg eljutottak a retiketes helyre, ahonnan számukra nem volt visszatérés. Minélünk ez a szó temetőt jelent, mint ahogy, fájdalom, sokaknak temetőt jelent Auschwitz, Bergen-Belsen, Mauthausen, Günzkirchen, Sachsenhausen, Theresienstadt, Lichtenwörth és a többi rémeket idéző városnév, amelynek létezéséről azelőtt fogaimunk sem volt és bár sohase hallottuk volna hírieket. Tizenegy halál, annyi tízezer halálért, akik itt pusztultak el, megnyugvást jelent-e

A deportációjuk következtében magukra maradtak számukra május hó 17-én 19 órákor a Royal-kávéház termében rendezendő teacost technikai okokból elmarad. A megváltott jegyek árát klubhelyiségünkben (Andrássy-ut 81. sz., Fészek kávéház) szombat kivételével, naponta 3—6 óra között visszafizeltük.

A MAGYAR ZSIDÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK NŐI OSZTÁLYA.

számunkra? De ha mindegyik száz halállal veszne el, vajjon ez megnyugtató-e bennünket? Nem! Mert az ő kivégzésük nem adja feltámasztani a mi szereteteinket, nem tudja meg nem történné tenni az ő elmulását. Talán ők, a mártírok, az áldozatok most már megnyugszanak jelében tömegsírjaikban, hogy hóhéraik elvették földi büntetésüket.

Ezekre gondoltunk, amikor a ravensbrücki hóhérok ítéletét olvastuk...

GELLERI MIKLÓS

— Az Áhávársz Reim Országos Felebaráti Szeretetegegyesület május 8-án, Lag B'omer napján az Alföldi-utca 6—8. szám alatti Erzsébet szeretet otthon tanácstermében istentisztelettel egybekötött ünnepélyt rendezett, melyen a szeretetotthonok zsidóhitű gyámoltjai majdnem teljes számban jelentek meg. Vajna József elnöki megnyitója után Hübner Alfréd tükröz ismertette az agok szociális megsegítését és lelki gondozását célzó támogatási készségeit. Az istentisztelet liturgiái részét Ábrahám-sóhn Manó a Dohány-utcai templom főkéntora látta el. Az ünnepi szónoklatot dr. Berg József főrabbi, közkörházi lelkész tartotta. Az ünnepélyen közreműködtek Róbert Mária és Szigeti Jenő színművészek. Dr. Reiss Sándor felszólalása után Rudas Béla szegényházi gyámoltjához szönte meg az egyesület jótékony munkáját és segítségét.

— Kulturdétán Kőbányán. Április hó 27-én tartotta meg a Kőbányai Izr. Hitközség a kéthetenként szokásos kulturdétánját, mely alkalomból a tanácsterem kisnép bizonnyult a nagy számban megjelent vendégek befogadására. Bevezetőt Wald Hermann, hitközségi elnök mondott, felhívta a hölgyeket, hogy intenzívebben foglalkozzanak a kőbányai zsidóságra háruló szociális problémákkal, majd dr. Nathan Sándor, a Palesztina-hivatal vezetője tartott előadást. Szigeti Jenő színművész. Pethő Tihor és Regős Péter előadóművészek adták elő novellákat, verseket, majd Stomovits Hermann főkéntor heber és jiddis dalokat énekelt. A háziasszonyi tisztaságat Reiner Imréné (Ries Vera) és Krausz Lászlóné látták el.

— Sós Endre előadásai Óbudán és a Cserkészbarátok Egyesületében. Az Óbudai Zsidó Ifjak Egyesülete előadássorozatát kezdte Szociálizmus és zsidóság címmel. A sorozat első előadását Sós Endre tartotta. A hitközség termét ebből az alkalomból zsúfolásig megtöltötte a közönség. Ott volt Spatz Nándor elnökkel és dr. Neumann József főrabbiával az élen az óbudai zsidóság színe-java. Stern Endre bevezetője után Sós Endre közel egyórás előadásban vázolta a Szovjetunió zsidóságának helyzetét, majd ismertette a kapitalista országokban lezajló osztályharcok antiszemita kísérőjelenségeit, végül rámutatott a zsidók antiszemitizmus-mentes életére az eljövendő osztálymentkülű társadalomban. Vándor Andor hitközségi főtitkár mondott köszönetet a magasúróju fejtegetésekért. Hátfőn este a Cserkészbarátok Egyesületében tartott előadást Sós Endre A korszerű demokráciáról. A Kiss József-cserkészcsapat barátai feszült figyelemmel hallgatták az előadót, akit Feder Béla üdvözölt. Az előadást szíveskörű vita követte.

— Budapest, VII. ker. Izraelita Nőegylet százötven szegényorszu zsidógyerek részére május hó 18-án d. u. 4 órákor XIV., Thököly-ut 83. sz. Imaház-kertjében uszonnával egybekötött, vidám gyermeknapot rendez, melyre ezúton is szeretettel hívja meg minden hittestvérünket azzal az óhajjal, hogy a gyerekek napsugaras örömben minél nagyobb számban résztvegyenek.

— A kiskunhalasi munkaszolgálatos mártírok síremlékének felavatása. A Kiskunhalasi mártírhallat hallmunkaszolgálatosoknak a rákoskeresztúri temetőben levő lömögíriján a hozzátartozók emlékművet állítottak fel, amelynek felavatása május 18-án, d. e. 12 órákor lesz.

A Rabbiképző Intézet templomában az istentisztelet pénteken este 1/8-kor kezdődik. Prédikál: Bartha János.

— Megkerült kisleány. Lapunk április 3-i számában megjelent közlemény, amelyben Kohn Edit (Dittai) kerestük, eredményteljesen járt. Mint az Országos Iroda közli velünk, a kisleány megkerült.

Mit hoz Önnek az 1947/48. év?

Hirneves asztrológus mindenre kiterjedő horoszkópiát elkészíti pontos születési dátum és 10 Ft befizetése ellenében, postán is. Fogad egész nap. ALBERTI ASZTROLOGUS, V., Csáky-utca 11. I. em. 11.

Gyermeküdülő

újából megnyílt

Elsőrendű bőséges ellátás, tej-kúra, orvosi felügyelet. Méréskelet ának Szatmári Sári, XIV. ker. Szentmihályi-ut 22. (Rákostólba.)

Dr. FÜLDES ZSIGMONDNE

Szabadsághagy, Mátyás király-ut 8. sz. alatti gyermeküdülője — előidéyben felüldetnek is — megnyílt. Szigoruan rituális ellátás.

KERESEK megvételre szímle chadoset mate szerral, továbbá kicer machás sívont, Goldstein Salamon, Csenger.

HÁZVEZETŐNÖK meenne magánjoshoz vidékre, házlatásba, gazdaságba, falalba, perckit jómegjelenés, jökedélyű 30-as musz úrv. Megkeresést „Szerény” jelögre a kiadókba

NE DOBJA EL régi nyakkendőit, ócskót, szípen újjakelkija musz. övegye, H. R-né, V., Thurzó-út 12. I. 2. Ha kell, érte megyek.

SZEPEN bulorozott különbejártat, léregermes kis szoba uriembernek kádó, Braun, Szoblat-utca 4. Nyugati-nál.

Közreműködő társat keresek jótékonysági baromil, gyümölcs, ételmiszor üdületmhez ütezerrel, rövidesen átadom „Öregek vagyunk” jelögre Palakhoz, Bajcsy-Zs-ut 28.

Elszerelném kétszobás gesztem-fortos lakásomat ugyanilyen 3 szobásra. Dob-utca elejénél Klauzál-teret. Essetleg venek 1—2 szobásat, Fenakel, Dob-ut 27 II. 4.

Jómegjelenés, irókigéne. Amomman 1626 házvezetlőné urj háziortist vezetné. Dessewffy-ut, 41. Iszt. 2.

KITÜNÖN 1626 idősebb nő masz-nyeszhor házvezetlőnőnek ajánlomk, úrv. Schwartz Jenőné, Vörösmartyl-utca 4.

Megbizható nő bejárónőnek ajánlomk. Minden munkát végez, főzet és vállaia. X., Villám-ut, 17. Dognár.

EGYEDÜLALLÓ, jöbherzési, középkoru nőt keresek, ki lakást és fizetést kap kis házimunkáért. Családtagnak tekntem. Rákóczi-ut 28, II. 1.

SIRKŐ LÖWY-NEL BUDÁN

II., Fő-utca 79. Leszállított árak!
(Ganz-utcai villamos megállónál)

— A megújuló Héber nyelv címmel rendezte meg a Haoved Hacioni, Kibucionista Munkásmozgalom legutolsó szombati mozgalmi napját. Grosz Ezra, a Tarbut-koia igazgatója ismertette a héber nyelv megújulásának diadalmas történetét és lelkes szavakkal hívta fel a közönséget, hogy vegyenek részt a héber nyelv minél szélesebb körökben való elterjesztésében és ápolásában.

— Vallásos délelőtti Budán. A budai izr. hitközség május 18-án, vasárnap d. e. 11 órakor Savout-ünnepi lelki előkészületül **Vallásos délelőt** rendez a Zsigmond kir.-utja 49. sz. I. em. 1. sz. alatti tanács-teremben. Sorrend: Imádság az elhúroztakért; Kaddis a mártírokért; Exhortatio és áldás... dr. Beneschofsky Imre főrabbi; Aszere hádiérot, ünnepi dallamok — *Siro'a* Sándor főkantor; „Utravaló a kivándorlóknak, tanács az itmaradókra”; dr. Fényes Mór rabbi, nyug. hitokt. felügyelő előadása; végül a Reménység dala.

— A Haoved Hacioni Kibucionista munkásmozgalom (V. Arany János-u. 21. I. em.) május 17-én, szombat este 8 órával kezdettel **Nemzedék jön... nemzedék megy...** (Kohelet) címmel előadást tart. Mindenkit szívesen látnak.

— Emléktárlatavatás. A Dózsa György-uti Talmud Tóra Egyesület és Templomkörzet május 18-án, vasárnap délelőtti 11 órakor avatja munkásszolgálatos és deportált mártírjainak emlékére a Dózsa György-út 55. sz. alatti templom előcsarnokában elhelyezett emléktáblát. A kegyeletos ünnepélyre a Talmud Tóra Egyesület és Templomkörzet vezetősége szeretettel meghívja a hittestvéreket.

VIDÉKI, 46 éves gyümölcs- és terménykereskedő, ki egyedül maradt az életben, feleségül venne némi hozománnyal és budapesti lakással rendelkező 30–40 év közötti nőt. Teljes címmel és lehetőleg fényképpel ellátott leveleket „Miklósi esküvő” jelígre a kiadóba.

A VAC HIREI

Labdarúgó csapatunk hajnaltól mérkőzését a BRE ellen 10–1 arányban nyerte meg.

Teniszesnapunk a DSC jókorsági együttesével klubközi mérkőzését játszotta. Végeredményen 7–6 arányban győztünk.

Junius közepén rendez a VAC a Postás sporttelepen júlusi sport-ünnepélyét. Ennek levetésében vendéglátja a wien-i Hakoah labdarúgó és kézilabda csapatát.

Schulz Jenő cég

Órák-ékszerész (Krajnillás)

VI. Wesselenyi-u. 8., a régi házban

Gergely Miklós

aranyműves és ékszerész

VÉTELI Tel.: 422-345, ELADASI

Társaságbelli legdiszkrétebb házasság-

közvetítő, **Doktorné**

Király-u. 67. I. 3. Telefon: 421-930

ÖTVENÉVES uriaszony, kinek férje deportáláshoz nem jött vissza.

férjhezmenne

textil szakmabeli kereskedőhöz. Legforgalmasabb helyen van üzlete és lakása. Finomlelkű életű férj keres. „Korrek 55-ig” jelígre Singer hirteliródába, Wesselenyi-u. 35.

BENŐSÜLNE,

vagy hozománnyal

nősülne

56 éves, szolid kereskedő. Leveleket „Vonzalom” jelígre a kiadóba.

NAGYOBB vidéki városban jömeneteli **élettársat** (találkozás) önálló iparossal, esetleg kereskedővel 32–40-ig, férjhezmenés céljából megismerkedne. „Ereci Ideálizmus” jelígre a kiadóba.

TISZTVISELŐNŐ, 2 szobás szépen berendezett főbérleti lakással férjhezmenne olyan intelligens urhoz, kinek üzlete v. műhelye van, vagy aki jó állásban van. Kis gyermek nem akadály. 37-től. „Amerika 37” jelígre a kiadóba.

KÖZÉPKORU, egyedülálló, volt banktisztviselő

benősülne

üzletbe, vállalatba. „Uj Élet 3” jelígre a kiadóba.

ÉLETTÁRSAT KERESKÉP — 45 körüli férfit — további élettemhez. Egyedül maradtam 4 éves kislányommal. Lakásom, pénzem, vidéken ingatlanom van. Levelek „Intelligens” jelígre Arató hirdetőbe, Erzsébet-körút 14.

KÉT NŐVÉR, (egyik özvegy, másik lány), jókultúrájú, művelt, finomlelkű, házias, közönösen üzleti, ügykezelési, ipari, elvett otthonnal 40–50-ig jömenetelési, jószámmal, vallásos örvény, kulturált uriember

élettársat keres
Vidéki is lehet. „Segíts magadon” jelígre a kiadóba.

CSINOSNAK mondott musz. özvegy, önálló iparigazgatóval, szép áruvalkarral jó üzletasszony férjhezmenne intelligens kereskedőhöz vagy jó állásban levő tisztviselőhöz 45–55-ig, aki megértő élettársa lenne. „Vidékire szívesen elmegyek” jelígre a kiadóba.

Benősülhet

vagy, házterelési nagykereskedésbe 40–45 éves, intelligens szakmabeli. Ajánlatok „Vallásos” jelígre Lendvákhoz, Teréz-körút 22.

BENŐSÜLNE 51 éves, volt munkaszolgálatos férfi, kereskedő, munkabíró. Lehet budapesti vagy vidéki is, hozzáillő nő 42-től 50-ig. „Boldog élet” jelígre a kiadóba.

Goldné

a vidék urikörök legmegbízhatóbb házasságközvetítője
VII., Alsóerdősor 8. földszint 2.
Uj telefonszám: 221–248.

FÉRJHEZADNÁM csinos, házias, művelt, 24 éves egyetlen leányomat diplomához, vagy hozzáillő, művelt, intelligens iparoshoz, „Tavas 21-es” jelígre a kiadóba.

TELJESEN egyedülálló 52 éves özvegyasszony kétszobás összkondortos lakással, szép jövődelemmel, megismerkedne

házasság céljából

biztos jövődelemmel bíró férfival. „Borzasztó az egyedüllet” jelígre a kiadóba.

PRIVÁT adachenek adják le címüket „Nyár” jelígre a kiadóba.

28 ÉVES asszony

férjhezmenne

lakással, némi vagyonnal, jól-szituált urhoz. „Szeretettel” jelígre a kiadóba.

ANYAGLAG teljesen független, önálló, ipari üz. özvegyasszony keresi olyan ur ismerettségét, kinek biztos megélhetése van

házasság céljából
52–60-ig. „Üzlet, lakás van” jelígre a kiadóba.

53 ÉVES egyedülmaradt, csinos, szorgalmas uriaszony hozzáillő **élettársat keres.**

Párezer forintom van. „Szeretetre vágyom 62-ig” jelígre a kiadóba.

40 ÉVES, egyedülmaradt, csinos uriaszony szép kis lakással keres egzisztenciával, hozzáillő férjtel. „Megértés 50-ig” jelígre a kiadóba.

FÉRJHEZ szeretnék menni 58–60 éves uriemberhez, a kinek jövedelme van. Kissé molett vagyok. Kétszobás összkomfortos lakásom van. Némi tőkével rendelkezem. „Csak komoly” jelígre a kiadóba.

KERESÜNK jószámmal való, intelligens csinos leányhugunknak 50 év körüli, egzisztenciával bíró, intelligens férjtel.

„Hozomány van” jelígre a kiadóba.

ANYAGLAG független, önálló egzisztenciával, jó jövedelemmel, főbérleti lakással rendelkező, egyedülálló csinos uriaszony

férjhezmenne
50–55 éves, intelligens, hozzáillő urhoz. „Harmónia” jelígre a kiadóba.

32 ÉVES, jömenetelésű fiatal ember,

nősülne

vagy benősülne, lehet vidékre is. „Tavas” jelígre a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Május 15, csütörtök: Ijvár 25, péntek: 26, szombat: 27 (ujholdhirdetés), vasárnap 28, hétfő: 29, kedd: Sziván 1 (Ujhold), szerda: 2, csütörtök: 3.

Szombaton, május 17-én hett szidra: Böhör-Böchukkauszt, háftóra: Jeremiás XVI, 10–XVII, 11.

IMÁIDÖK:

Imaházak	Péntek este	Szombat				Hétfő nap	
		reggel	utó	utó	este	reggel	este
Dohány	1/28	7/10	8	9/05	7	8	
Rumbach	8	7	10	8	9/05	7	1/29
Bothlen	8/48	7	10	7	9/05	7	1/29
Csáky	8/48	7	10	7	9/05	7	1/29
Dózsa	8/48	7	10	7	9/05	7	1/29
Nagyfuv.	8/48	8	—	7	9/05	7	1/29
Páva	8/48	9	—	7	9/05	7	1/29
Zugló	8/48	7	10	7	9/05	7	1/29
Füürv.	1/28	7	10	7	9/05	7	8
Leányár.	1/28	7	10	7	9/05	7	8

Péntekes gyertyagyújtás:
8 óra 05 perckor.

A budai istentiszteletek rendje: Május. 16., péntek este 7 órakor a III., Zsimond-u. 49. sz. alatti templomban prédikál dr. Halin István, rabbiképzőintézet professzor „Demokrácia, zsidóság” címen, a XI., Boeskey-ut 37. sz. alatti tmlomban prédikál dr. Scheiber Sándor, rabbiképzőintézet professzor „A zsidó szellem jövője” címen. Május 17., szombat d. e. 1/11 órakor a II., Torockó-u. 6/b. sz. alatti imaházban szombati reggel 1/9 órakor. **Istentiszteletek helye:** III., Zsigmond-u. 49. ZI., Boeskey-ut 37., II., Torockó-u. 6/b. és II., Fő-u. 12. sz. alatt csak péntek esténként.

Óbudai templom: III., Zichya-utca 9, péntek este 7 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

URAIM! Két barátom férjhezmenne, oda, ahol hiányzik egy megértő, szorgalmas jó feleség. 31 éves varrónő és 35 éves tisztviselő. Szívesen mennének vidékre is. Gyermek nem akadály. „Szegény leány is férjhez mehet” jelígre a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISZRAELITÁK ORSZÁGOS IRODÁJA

Felkés szerkesztő és felelős kiadó

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem örlünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.

Nyomatott a Globus nyomda műtészeti és kőrforgógépeim.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal 14.